

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra aplikované matematiky a informatiky

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Řízení a ekonomika podniku

Analýza produktů životního pojištění v České republice

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce
Ing. Jana Friebelová, Ph.D.

Autor
Bc. Monika Balounová

2013

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Monika BALOUNOVÁ**
Osobní číslo: **E11777**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Řízení a ekonomika podniku**
Název tématu: **Analýza produktů životního pojištění v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra aplikované matematiky a informatiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je porovnat životní pojištění nabízené různými pojišťovnami a vybrat optimální variantu tohoto produktu pro konkrétního klienta.

Metodický postup:

1. Studium literatury (pojištnictví, pojistná matematika, rozhodovací modely).
2. Sběr informací o produktech různých pojišťoven - analýza trhu.
3. Sběr informací o požadavcích klienta.
4. Porovnání variant a stanovení návrhu.
5. Výběr optimální varianty životního pojištění.
6. Shrnutí výhod a nevýhod vybraných produktů.

Rozsah grafických prací: 10 stran

Rozsah pracovní zprávy: 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Ducháčková, E. Principy pojištění a pojišřovnictví. Praha : Ekopress, 2009. ISBN 80-86754-48-0.
2. Friebelová, J.; Klicnarová, J. Rozhodovací modely pro ekonomy. České Budějovice : EF JU, 2007. ISBN 978-80-7394-035-5.
3. Křivohlávek, M.; Zárybnická, V. Pojištění a pojišřovnictví. Praha : Eupress, 2005. ISBN 80-200-0797-0.
4. Triantaphyllou, E. Multi-Criteria Decision Making Methods: A Comparative Study. KLUWER, 2000. ISBN 0-7923-6607-7.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jana Friebelová, Ph.D.

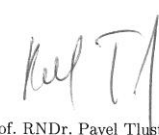
Katedra aplikované matematiky a informatiky

Datum zadání diplomové práce: 19. ledna 2012

Termín odevzdání diplomové práce: 12. dubna 2013

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
E. S. Průmyslová 13 (26)
370 05 České Budějovice

prof. RNDr. Pavel Tlustý, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. února 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Analýza produktů životního pojištění v ČR vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Monika Balounová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Janě Friebelové, Ph.D. za odborné vedení, věcné rady a připomínky, které mi poskytla při zpracování této práce. Ráda bych také poděkovala pracovníkům pojišťovny Kooperativa

OBSAH

1	Úvod	6
2	Literární rešerše	8
2.1	Pojišťovnictví.....	8
2.1.1	Prvopočátky pojištění a pojišťovnictví	8
2.1.2	Pojištění v současnosti	9
2.1.3	Vybrané pojmy v pojišťovnictví	9
2.1.4	Vývoj pojištění	11
2.1.5	Pojišťovny	11
2.1.6	Asociace pojišťoven.....	12
2.1.7	Regulace v pojišťovnictví	13
2.2	Ukazatele úrovně pojistného trhu	14
2.2.1	Předepsané pojistné	14
2.2.2	Pojistné plnění	15
2.2.3	Škodovost	15
2.2.4	Pojištěnost	16
2.2.5	Ostatní ukazatele úrovně pojistného trhu	16
2.3	Riziko.....	17
2.3.1	Klasifikace rizika.....	17
2.3.2	Zmenšování rizika	18
2.3.3	Risk management	19
2.4	Životní pojištění	20
2.4.1	Rozdíl mezi věčným a životním pojištěním.....	20
2.4.2	Charakteristika životního pojištění.....	21

2.4.3	Základní druhy životního pojištění	22
2.4.4	Pojištění pro případ úmrtí.....	22
2.4.5	Pojištění pro případ dožití	23
2.4.6	Směšené životní pojištění	24
2.4.7	Flexibilní produkty životního pojištění	24
2.4.8	Členění životního pojištění na základě zákona o pojišťovnictví.....	26
2.4.9	Investiční životní pojištění	26
2.4.10	Některé odlišnosti pojistných produktů.....	27
2.4.11	Stanovení pojistného v životním pojištění	28
3	Metodika.....	30
3.1	Vícekritériální rozhodování	30
3.1.1	Klasifikace kritérií.....	31
3.1.2	Varianty se speciálními vlastnostmi.....	32
3.2	Metody stanovení vah kritérií	33
3.3	Metody stanovení pořadí variant	33
3.3.1	Metoda váženého součtu – WSA	34
3.3.2	Metoda TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution).....	34
4	Analýza vývoje pojistného trhu.....	36
4.1	Analýza pojistného trhu za rok 2008	39
4.2	Vývoj životního pojištění za rok 2008.....	41
4.3	Analýza pojistného trhu za rok 2009	42
4.4	Vývoj životního pojištění za rok 2009.....	43
4.5	Analýza pojistného trhu za rok 2010	44
4.6	Vývoj životního pojištění za rok 2010.....	46
4.7	Analýza pojistného trhu za rok 2011	47

4.8	Vývoj životního pojištění za rok 2011	48
4.9	Analýza pojistného trhu za rok 2012	49
4.10	. Vývoj životního pojištění za rok 2012	50
5	Představení pěti pojišťoven s největším předepsaným pojistným v životním pojištění za posledních pět let.....	52
5.1	Česká pojišťovna	52
5.2	Kooperativa pojišťovna	52
5.3	ČSOB Pojišťovna.....	53
5.4	ING Pojišťovna.....	53
5.5	Pojišťovna České spořitelny	54
6	Vybrané produkty životního pojištění u zvolených pojišťoven	55
6.1	Česká pojišťovna	55
6.1.1	Životní pojištění Diamant.....	55
6.1.2	Životní pojištění Profi Život.....	55
6.1.3	Životní pojištění Top Invest 2013	56
6.1.4	Dětské pojištění Junior Invest	57
6.2	Kooperativa pojišťovna	58
6.2.1	Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA	58
6.2.2	Kapitálové životní pojištění HARMONIE.....	58
6.2.3	Komplexní rizikové životní pojištění RUBIKON.....	59
6.2.4	Dětský program ŽABKA	59
6.3	ČSOB Pojišťovna.....	60
6.3.1	Rizikové životní pojištění BEZ OBAV	60
6.3.2	Životní pojištění FORTE.....	60
6.4	ING Pojišťovna.....	60
6.4.1	Životní pojištění ING Smart.....	60

6.4.2	Životní pojištění Rodina.....	61
6.4.3	Investiční životní pojištění	61
6.5	Pojišťovna České spořitelny	62
6.5.1	FLEXI životní pojištění.....	62
6.5.2	Kapitálové životní pojištění KAPITÁL	63
6.5.3	FLEXI životní pojištění – JUNIOR	63
7	Porovnání variant produktů životního pojištění	65
7.1	Test pro posouzení dominovanosti a nedominovanosti variant.....	66
7.2	Bodovací metoda	67
7.3	Metoda váženého součtu WSA.....	68
7.4	Metoda TOPSIS	69
8	Shrnutí výhod a nevýhod vybraných produktů.....	72
8.1	Životní pojištění Diamant	72
8.1.1	Výhody	72
8.1.2	Nevýhody	72
8.2	Univerzální životní pojištění Perspektiva	72
8.2.1	Výhody	72
8.2.2	Nevýhody	73
8.3	Životní pojištění Forte	73
8.3.1	Výhody	73
8.3.2	Nevýhody	73
8.4	Životní pojištění ING Smart	74
8.4.1	Výhody	74
8.4.2	Nevýhody	74
8.5	Flexi životní pojištění	74

8.5.1	Výhody	74
8.5.2	Nevýhody	75
9	Závěr	76
10	Summary	77
11	Seznam pramenů a použité literatury	78
12	Seznam tabulek	82
13	Seznam grafů	83

1 ÚVOD

Pojišťovnictví hraje velmi důležitou roli v životě každého z nás. Lidskou společnost ovlivňuje působení nahodilých sil, které mohou působit kladně, ale také záporně. Negativní důsledky mají na společnost nepředvídatelné nahodilé škody a ztráty, které mají svůj původ v povaze přírodních jevů (působení živelních sil, nemocí) nebo je jejich příčinou nedokonalost společnosti (jako příklad bych zmínila havárie či úrazy). Tyto příčiny ničí jak materiální zařízení, tak lidi samotné a proto je potřeba se určitým způsobem chránit, předcházet rizikům jejich vzniku nebo tato rizika alespoň eliminovat.

Hlavní úkol pojištění spočívá v pojistné ochraně subjektů v dané ekonomice a eliminaci výskytu rizik. Z ekonomického hlediska můžeme pojištění chápat jako tvorbu finančních rezerv, které slouží k úhradě potřeb nebo škod, jež vzniknou v důsledku nahodilých událostí.

Tato diplomová práce je zaměřena na oblast pojišťovnictví, konkrétně na produkty životního pojištění. Pojišťovnictví by se dalo charakterizovat jako oblast, ve které dochází k neustálému rozvoji a přizpůsobování se novým trendům. V dnešní době existuje velké množství pojišťoven, které si vzájemně konkurují a usilují o každého klienta. S tím souvisí široká škála nabízených produktů, které se snaží co nejvíce přizpůsobit požadavkům klienta. Klient je doslova zasypáván informacemi o produktech a jejich výhodami zejména prostřednictvím televizního vysílání nebo reklamách v tisku, a tak může být obtížné orientovat se v tak širokém spektru nabídek.

Největší podíl z hlediska struktury pojistného trhu v životním pojištění zaujímá pojištění spojené s investičním fondem, hned za ním najdeme pojištění pro případ smrti nebo dožití a jako třetí je uváděno pojištění úrazu nebo nemoci

Cílem diplomové práce je porovnat životní pojištění nabízené různými pojišťovnami a vybrat optimální variantu tohoto produktu pro konkrétního klienta.

Práce je rozdělena do čtyř částí. V první části je vysvětlena problematika týkající se pojišťovnictví a životního pojištění. Najdeme zde například informace o tom, jak se vyvíjelo pojišťovnictví, pozornost je věnována také vymezení základních pojmů používaných

v pojišťovnictví a základnímu dělení životního pojištění. V druhé části je popsána metodika, která uvádí, podle jakých metod a vzorců se bude vycházet při vyhodnocování nejlepších produktů. Ve třetí části je provedena analýza vývoje pojistného trhu za posledních pět let a je představeno pět pojišťoven společně s jejich produkty, které se umístili z hlediska předepsaného pojistného nejvýše. Po vytvoření tabulky pojišťoven a zvolených kritérií dochází ve čtvrté části na základě metod vícekritériálního hodnocení k nalezení nejvhodnějšího produktu pro konkrétního člověka. V závěru dojde ke zhodnocení výhod a nevýhod vybraných produktů.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Pojišťovnictví

Pojišťovnictví je podle Cipry (2005, s. 177) jedna z klíčových oblastí národního hospodářství a má především tyto úlohy:

- pojistná ochrana občana či právnické osoby (individuální hledisko),
- bezporuchový chod ekonomiky státu (globální hledisko),
- konkurent či partner bankovního sektoru na finančním trhu.

V pojišťovnictví rozlišujeme dvě stránky:

- etická stránka – projevuje se v solidaritě ostatních pojištěných s postiženým (tzv. princip solidarity)
- výdělečná stránka – jedná se o prosperující odvětví pro podnikání (to se týká především životních pojišťoven, zisky plynoucí z oblasti neživotního pojištění začínají v posledních letech celosvětově klesat v důsledku klimatických a společenských změn).

2.1.1 Prvopočátky pojištění a pojišťovnictví

Jak se můžeme dočíst v publikaci autorky Čejkové (2001, s. 20-21) historie československého a českého pojišťovnictví je velice dlouhá a obsáhlá. Vznik moderního pojišťovnictví v českých zemích je datován již v 19. století. V dobách republiky bylo plně srovnatelné s pojišťovnictvím jiných vyspělých zemí. Toto tvrzení platilo ještě koncem 40. let 20. století. Poté došlo k zásadním změnám, které odpovídaly nesprávným představám o ekonomice a sociální politice. Došlo k mnoha deformacím, například v oblasti pojištění podniku. Rovněž pojištění obyvatelstva bylo nemálo postiženo – ať už opatřeními v oblasti

např. peněžní reformy v roce 1953 nebo nezájmem tehdejšího režimu o rozvoj soukromého pojištění. Je ale potřeba si všimnout i některých pozitiv v rozvoji pojistné ochrany obyvatelstva zejména v 50. a 60. letech, kdy v některých pojistných odvětvích byly nově zavedeny produkty mnohem lepší, než tomu bylo v západních zemích. Nezanedbatelnou skutečností byla i velká úspěšnost v pojištění, i když to mělo často i stinnou stránku v podobě čekání klientů ve frontách u přepážek. V uplynulých desetiletích se mnohé změnilo i v západních zemích. Jednou z podstatných změn byl i nárůst hrubého domácího produktu a životní úroveň obyvatel, což se odrazilo jak v kvalitě potřebné pojistné ochrany, tak i v kvalitě pojišťovacích služeb, které jsou nyní zcela zásadně orientované na zákazníky a jejich individuální potřeby.

2.1.2 Pojištění v současnosti

Základem pojištění je i v současnosti existence rizika, která může mít projev určité peněžní ztráty. Pokud by riziko objektivně neexistovalo, bylo by pojištění nejspíš úplně zbytečné. Protože ale existence rizika je objektivní, a to jak v lidské společnosti, tak v přírodě samotné, existuje i přirozená lidská snaha o snižování rizika a pravděpodobnosti ztrát, které mohou být způsobeny. Součástí tohoto snažení je i vytváření podmínek pro krytí rizika, přičemž jednou z forem tohoto krytí je pojištění.

Pojištění často vnímáme jako složité a nevidíme ho na správném místě v našem životě. Člověk během života může být postižen nešťastnou náhodou škodou, která má za následek ztrátu celého majetku, ztrátu schopnosti vydělat si na živobytí nebo ztrátu zdraví a s tím související zabezpečení celé rodiny. Této skutečnosti můžeme účinně předcházet, a to pojištěním (Čejková, et al., 2001, s. 25).

2.1.3 Vybrané pojmy v pojišťovnictví

Pojištění můžeme chápat jako právní vztah, v němž se pojistitel zavazuje, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, pokud nastane nahodilá, v pojistných podmínkách blíže označená událost.

Pojistitel je právnická osoba (pojišťovna, popř. jiná instituce), která má oprávnění k provozování pojištění.

Pojistník je osoba, která uzavřela s pojišťovnou pojistnou smlouvu a je povinna platit pojistné. Obvykle se jedná o pojištěného, tzn. osobu, na jejíž majetek, život nebo zdraví se pojištění vztahuje.

Pojistné plnění se sjednává v pojistné smlouvě a vyjadřuje buď přímo výši pojistného plnění, nebo horní hranici velikosti pojistného plnění v případě, že by nastala ve smlouvě specifikovaná pojistná událost.

Pojistná doba představuje období, na které se uzavírá pojistná smlouva. Začíná okamžikem vzniku pojištění, tj. obvykle sjednáním pojistné smlouvy, a končí okamžikem zániku pojištění, tj. obvykle zánikem pojistné smlouvy. Konec pojištění může být pevně sjednán nebo lze pojištění uzavřít na dobu neurčitou.

Pojistné označuje cenu za poskytovanou pojistnou ochranu, úplatu za přenesení negativních finančních důsledků nahodilosti z jednotlivých subjektů na pojistitele.

Obmyšlený je osoba, které vzniká právo na výplatu sjednaného pojistného plnění v případě smrti pojištěného. Tuto osobu určuje pojistník a specifikuje ji jménem nebo vztahem k pojištěnému.

Pojistná smlouva představuje právní dokument v písemné formě, na základě kterého vzniká a trvá konkrétní pojištění. Sjednává se mezi pojistníkem a pojistitelem. Pojistník se zavazuje hradit pojistné, pojistitel poskytnout pojistnou ochranu, v případě vzniku přesně určené pojistné události uhradit vzniklé ztráty.

Pojistná událost je nahodilá skutečnost vymezená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává nebo se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.

Pojistné riziko udává míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím (Pulpán et al., 1998; Veszeláková, 1973; Ducháčková, 2009).

2.1.4 Vývoj pojištění

Principy pojištění se postupně vyvíjely do současnosti ze dvou základních směrů – institutů:

- institut soukromého, individuálního pojištění,
- institut veřejného kolektivního pojištění.

Institut veřejného, všeobecného, kolektivního pojištění dospěl až do stadia povinného pojištění, často uloženého zákonem, jež platí buď pro určitou skupinu občanů, nebo pro všechny občany konkrétního státu.

Institut veřejného pojištění se postupně začal nazývat sociálním pojištěním. Pojem soukromé i sociální pojištění se používá v Evropě dodnes, zatímco v předcházející době získal pojem sociálního pojištění spíše význam toho, co se v Evropě označuje jako důchodové pojištění (Kahoun, et al., 2008, s. 11).

2.1.5 Pojišťovny

Pojišťovna, jak uvádí Ducháčková (Ducháčková, 2009, s. 170), je finanční instituce, která přebírá rizika a provozuje pojistné produkty. Jedná se o právní subjekt, který získal oprávnění k vykonávání pojišťovací činnosti. Podle zaměření činnosti se pojišťovny člení na:

- pojišťovny *univerzální*, které provozují pojistné produkty v oblasti životního a neživotního pojištění,
- pojišťovny *životní* zabývající se provozováním pouze životních druhů pojištění,
- pojišťovny neživotní provozující pouze neživotní druhy pojištění,
- pojišťovny specializované, specializující se na určitý druh nebo odvětví pojištění, na pojišťování určitých rizik, aj.

2.1.6 Asociace pojišťoven

Vzhledem k tomu, že tržní hospodářství, jak zmiňuje Růčková (Růčková, 1996, s. 16-17), je založeno na fungujícím konkurenčním prostředí, je jasné, že také na pojistném trhu působí více pojišťovacích společností. To ale přináší celou řadu problémů vznikajících ve vztazích mezi jednotlivými pojišťovnami. Pro řešení nebo předcházení těmto problémům jsou všude ve světě vytvářeny asociace.

Asociace pojišťoven je označení pro zájmové sdružení, které je vytvořeno k podpoře vzájemné pomoci, spolupráci a zabezpečování společných zájmů v oblasti pojišťovnictví.

V srpnu 1990 byl svolán výbor, který měl za úkol vypracovat návrh zakladatelské smlouvy Československé asociace pojišťoven, dále stanovy této asociace a zásady finančního hospodaření. Úplně na začátku byly v přípravném výboru zastoupeny pouze dvě tehdy monopolní pojišťovny, které po vzniku dalších pojišťoven své monopolní místo ztrácejí, a výbor byl o tyto nové pojišťovny rozšířen. Dne 26. dubna 1991 došlo k uzavření zakladatelské smlouvy Československé asociace pojišťoven, která sídlila v Bratislavě. Československá asociace pojišťoven se významnou měrou podílela na přijetí nového zákona o pojišťovnictví.

Česká asociace pojišťoven byla vytvořena jako nástupnická asociace Československé asociace pojišťoven v listopadu 1993 a účelem bylo zabezpečovat zájmy klientů, pojišťoven a zajišťoven a podporovat vzájemnou spolupráci pomocí jednotlivých institucí. Působnost byla zahájena 1. ledna 1994.

Členem České asociace pojišťoven se mohou stát pouze pojišťovny, které vznikly na základě zákona č. 185/1991 Sb., ve znění zákona č. 320/1993 Sb. Jde tedy výhradně o komerční pojišťovny. K březnu 2013 má Česká asociace pojišťoven (ČAP) 29 členů, přičemž 16 členů patří k zakladatelům.

Činnost České asociace pojišťoven je realizována pomocí devíti odborných sekcí složených ze zástupců jednotlivých pojišťovacích institucí. Mezi tyto sekce patří zejména sekce legislativní, ekonomická, pojištění osob, pojištění majetku a odpovědnosti za škody, zajištění a pojištění velkých rizik, sekce obchodu a marketingu, public relations a informací, vzdělávání a publikační činnost. Celou činnost má na starosti Sekretariát asociace, který vše koordinuje.

V rámci činnosti České asociace pojišťoven byl vydán Kodex etiky v pojišťovnictví stanovující etické normy jednání a chování pracovníků v pojišťovnictví. Měli by se podle něho řídit zaměstnanci, fyzické a právnické osoby podnikající v oblasti pojišťovnictví.

2.1.7 Regulace v pojišťovnictví

Regulace pojišťovnictví má velký význam. Nutnost regulace pojišťovací činnosti ze strany státu je odvozena z charakteru pojišťovací služby. Klient si za předem placené pojistné kupuje finanční krytí důsledků událostí, které jsou nahodilého charakteru a nastanou v budoucnu (u životního pojištění výplata pojistných plnění na konci pojistné doby, která může být sjednána na řadu let). Vzniká časový rozdíl mezi placením pojistného a výplatou pojistného plnění. Během této doby může dojít ke skutečnostem, které by mohly mít negativní dopad na možnost hrazení závazků ze strany pojistitele vůči klientům. A právě tento negativní dopad je možno prostřednictvím regulace zmírnit (Ducháčková, 2009, s. 179).

Regulaci můžeme vysvětlit jako konstruování pravidel správného fungování pojišťovnictví, která odpovídají charakteru provozování pojišťovacích služeb. Obecně regulace pojišťovnictví může být prováděna pomocí různých metod regulace. Hlavní oblasti, ve kterých můžeme regulaci pojišťovací činnosti uplatňovat, rozděluje Ducháčková (Ducháčková, 2009, s. 180-181) následovně:

- vymezení povinných pojistných produktů,
- regulace ceny pojištění,
- sledování podoby pojistných produktů – prostřednictvím schvalování všeobecných pojistných podmínek,
- kontrola hospodaření pojišťoven prostřednictvím materiálního dohledu,
- podpora využívání některých pojistných produktů (zejména prostřednictvím daňových zvýhodnění),
- regulace vstupu na pojišťovací trh – udělování licencí k pojišťovací, zprostředkovatelské a další činnosti související s provozováním pojištění,

- vymezení obsahu pojistné smlouvy jako základního dokumentu vymezujícího vztah mezi pojistníkem a pojišťovnou,
- sledování finančního zdraví pojišťoven (splnitelnosti závazků pojišťovnami) – solventnost pojišťoven.

2.2 Ukazatele úrovně pojistného trhu

Pojistný trh v každé tržní ekonomice zaujímá významné postavení se specifickými úkoly, principy a významem. Hodnotit jeho vývoj není možné bez posouzení vývoje ukazatelů úrovně. Z obecného hlediska ukazatele úrovně pojistného trhu hodnotí účinnost použití zdrojů a vynaložených prostředků. Volbu ukazatelů úrovně pojistného trhu je vhodné provádět takovým způsobem, aby byl trh hodnocen komplexně a mělo by se jednat o ukazatele užívané i ve vyspělých ekonomikách.

Jde především o tyto ukazatele:

- předepsané pojistné,
- pojistné plnění,
- škodovost,
- pojištěnost,
- počet komerčních pojišťoven,
- počet zaměstnanců v pojišťovnictví,
- počet uzavřených smluv,
- počet vyřízených pojistných událostí, aj. (Čejková, 2002, s. 25-26).

2.2.1 Předepsané pojistné

Předepsané pojistné můžeme označit jako pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. Neuhrazení předepsaného pojistného ve stanovené nebo dohodnuté lhůtě

pojištění zaniká a pojišťovna může nárokovat dlužné pojistné. Předpis pojistného je účetní seznam veškerých položek pojistného, které mají být v daném časovém rozpětí pojišťovně uhrazeny.

Předepsané pojistné je jedním z důležitých ukazatelů výkonnosti každé komerční pojišťovny za příslušné období. Podle výše předepsaného pojistného je možné sestavit pořadí komerčních pojišťoven a jejich podíly na pojistném trhu v příslušném roce. Dělí se na předepsané pojistné životního pojištění a na předepsané pojistné neživotního pojištění (Čejková, 2002, s. 27).

2.2.2 Pojistné plnění

Pojistné plnění představuje zejména peněžité plnění komerční pojišťovny klientovi po vzniku pojistné události na základě pojistné smlouvy. Pojistné plnění je pojišťovnou poskytnutá část ztráty (v neživotním pojištění) nebo dohodnutá pojistná částka (v životním pojištění). Toto pojistné plnění musí pojišťovna pojištěnému (nebo poškozenému) vyplatit za pojistnou událost, která splňuje podmínky dohodnuté v pojistné smlouvě nebo podmínky, které jsou dané zákonem.

Pojistné plnění můžeme rozdělit na pojistné plnění za životní a neživotní pojištění. Co se týče neživotního pojištění, není jisté, jestli se po dobu trvání pojištění v případě konkrétní pojistné smlouvy vyskytne pojistná událost a pokud ano, tak kolikrát. Pojistné plnění je tedy poskytováno pouze v případě, že pojistná událost nastala. Na rozdíl od neživotního pojištění se pojistné plnění v životním pojištění vyplácí v každém případě (Čejková, 2002, s. 27).

2.2.3 Škodovost

Škodovost je podle Čejkové (Čejková, 2002, s. 27) ukazatel, vyjadřující poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného nebo přijatého pojistného. Ve vývoji škodovosti se tudíž odráží jak výše předepsaného pojistného, tak výše pojistného plnění. Je možné říct, že ji zprostředkovaně ovlivňují stejné faktory jako tyto dva ukazatele. Vyjadřuje

se v procentech. Členění je stejné jako u předchozích dvou ukazatelů a to na škodovost životního a neživotního pojištění.

Škodovost by měla dosahovat menších hodnot než netto pojistné v procentech a neměla by se blížit 100 % přijatého pojistného. Pokud by došlo k tomu, že by škodovost byla vyšší než netto pojistné, jednalo by se o ekonomicky nevyrovnané pojištění.

2.2.4 Pojištěnost

Pojištěnost je agregátní ukazatel a je jedním z nejdůležitějších ukazatelů rozvoje pojistného trhu. Je vyjádřena jako poměr předepsaného pojistného k hrubému domácímu produktu v běžných cenách. Uvádí se v procentech a v podmínkách tržního hospodářství udává kapacitu pojistného trhu. Celková možnost pojišťování na daném pojistném trhu je určena rozsahem pojistného pole. Pojistné pole můžeme označit jako soubor majetku, předmětů a osob existujících v daném státě, který je možno pojistit. Pojištěnost je schopnost pojistného trhu obsáhnout dané pojistné pole (Čejková, 2002, s. 27).

2.2.5 Ostatní ukazatele úrovně pojistného trhu

Pojistný trh se dá hodnotit i dalšími ukazateli úrovně pojistného trhu, přičemž mezi nejčastěji používané, jak uvádí Čejková (Čejková, 2002, s. 28), patří tyto:

- *Počet komerčních pojišťoven* – jedná se o základní ukazatel používaný v mezinárodní teorii i praxi. Počet pojišťoven v ekonomice vypovídá nejen o vývoji a vyspělosti daného pojistného trhu, ale rovněž o způsobu jeho regulace.
- *Počet zaměstnanců v pojišťovnictví* – je to ukazatel udávající úroveň daného pojistného trhu z pohledu jeho personálního obsazení. Nemůžeme se ale zaměřit jen na absolutní počet zaměstnanců v pojišťovnictví, ale je třeba brát v úvahu i produktivitu a způsob jejich práce.

- *Počet uzavřených pojistných smluv* – pojistná smlouva se uzavírá přijetím návrhu na pojištění oběma smluvními stranami, tedy pojistníkem a pojišťovatelem. Tento ukazatel nám dává představu o úrovni pojistného trhu, ale také o efektivnosti práce v komerčních pojišťovnách.
- *Počet vyřízených pojistných událostí* – zde se jedná o konečný efekt pojištění. Počet vyřízených pojistných událostí je opět jedním z důležitých ukazatelů úrovně pojistného trhu.

2.3 Riziko

Pojem riziko vyjadřuje možnost vzniku události, která se výsledkem bude odchylovat od cíle s určitou objektivní pravděpodobností. Riziko představuje nejistotu, která se dá měřit statistickým nebo matematickým počtem pravděpodobností. Na rozdíl od tzv. pravé nejistoty, která je neměřitelná (Trávníčková, 1997, s. 2).

Na lidskou společnost působí řada nahodilých sil a nepředvídatelných událostí. Z hlediska lidské společnosti mohou mít nahodilé síly jednak kladné výsledky, ale také ty negativní. Tato skutečnost vyplývá z přírodních jevů (například choroby, působení živelních sil), ale také z nedokonalostí lidské společnosti (například havárie, krádeže, úrazy).

Jak se postupně lidská společnost rozvíjí, dochází k ekonomickým, technickým a sociálním přeměnám, které způsobují na jedné straně zvyšování životní úrovně, ale na druhé straně i zvyšování nebezpečí. Proto je potřeba stále předvídat a minimalizovat možná nebezpečí a jejich negativní důsledky.

Každý člověk je stále vystaven nebezpečí vzniku nějaké škody. Tím je ohrožena jistota tohoto člověka. Mluví se o nejistotě (Ducháčková, 2000, s. 5).

2.3.1 Klasifikace rizika

Rizika můžeme členit podle různých kritérií a posuzovat podle nejrůznějších hledisek. Jedním z nich je členění na *pojistitelná* a *nepojistitelná rizika*.

Pojištění se vztahuje na škody, jejichž vznik je neurčitý, ale pravděpodobný. Čím větší pravděpodobnost, tím menší neurčitost a naopak. Pojišťovna proto pojistí jen ta rizika, u kterých můžeme stanovit pravděpodobnost škody a její ocenění rizikového vyrovnání v rámci dostatečně velkého pojistného kmene či rizikového společenství.

Tento druh rizika označujeme jako *pojistitelné riziko*. Naopak riziko, které těmto předpokladům nevyhovuje, nazýváme jako *nepojistitelné riziko*. Toto rozlišení je nutné k vyloučení takových nebezpečí, pro která by se pravděpodobná výše případajících škod nedala objektivně měřit, a tím ani objektivně ocenit (Čejková et al., 2001, s. 13).

Dalším možným členěním rizika je dělení podle příčiny vzniku na *rizika přírodní* a *rizika vyvolaná lidským faktorem*. Rizika vyvolaná lidským faktorem můžeme dále rozdělit na rizika technická a rizika vyvolaná lidmi (Ducháčková, 2000, s. 7).

2.3.2 Zmenšování rizika

Vznik rizika můžeme zmenšovat několika způsoby:

- vyhýbání se riziku, což je označováno jako pasivní postup,
- zabránění vzniku náhodných mimořádných potřeb, označováno jako aktivní způsob (např. požární dozor, pravidelné revize elektrických zařízení, aj.), kterým vznikají subjektu další výdaje,
- dělení rizika (diverzifikace),
- přesun rizika na jiné subjekty, označováno jako pojištění (Trávníčková, 1997, s. 3).

Podle Ducháčkové (2000, s. 10) má ekonomický subjekt při uvažování o finanční eliminaci rizika tyto možnosti:

- krytí z vlastních zdrojů

- z běžných příjmů – tento způsob se používá u takových rizik, jejichž realizace se více méně opakuje a u rizik, jejichž realizace znamená z hlediska velikosti malé ztráty,
- samopojištění – jedná se o vytváření vlastních rezerv na krytí rizika,
- přenesení rizika na specializovanou instituci, která se zabývá pojišťovací ochranou – využití pojištění.

2.3.3 Risk management

Risk management se někdy překládá jako řízení rizika. Jedná se o snahu lidí zvládnout rizika pomocí určitých vědeckých přístupů. Řízení rizik spočívá v soustavné analýze ekonomické činnosti z hlediska zřetelných, potenciálních a skrytých rizik.

Cílem je dosáhnout bezpečné činnosti při co nejnižších nákladech na zajištění této bezpečnosti. U risk managementu rozlišujeme tři fáze:

- *Identifikace rizika*, tj. zjištění rizik, která mohou ohrožovat inventář rizik plynoucích jednak ze subjektivních rozhodnutí, tak i z objektivních okolností. Vedle existence zjevných a hmatatelných rizik musíme brát v úvahu i rizika skrytá, jejichž výskyt si daný subjekt nepřipouští nebo jejichž výskyt je téměř vyloučen.
- *Ocenění a kvantifikace rizik*, tj. zjištění, jakou váhu mají jednotlivá rizika a jaký dopad může mít uskutečnění rizik na finanční situaci daného subjektu. U ohodnocení dopadů se zjišťuje jednak pravděpodobnost vzniku škody (realizace rizika) a jednak možné velikosti rizika.
- *Kontrola a financování rizik*, tj. přijímání opatření k předcházení škodám a příprava finanční eliminace důsledků negativních nahodilých událostí (Ducháčková, 2000, s. 10).

2.4 Životní pojištění

Životní pojištění je spojeno se vznikem pojištění. Dříve bylo v popředí riziko smrti, zabezpečení pohřbu a podpory pro pozůstalé. Soudobé pojištění můžeme podle Růčkové (Růčková 1996, s. 42) označit jako souhrn různých druhů pojištění, které v sobě v různé míře kombinují dvě základní složky:

- *riziko smrti* – pojištěný určí osobu, které má pojistnou událostí vzniknout právo na plnění,
- *případ dožití* – jedná se o dlouhodobý proces spoření formou placení pojistného. Tato část pojistného je pojišťovnou ukládána do rezerv životního a důchodového pojištění a je vhodná k operacím na finančním trhu.

U všech pojištění osob, která obsahují složku pojištění pro případ smrti nebo složku invalidního důchodu, závisí uzavření smlouvy na zdravotním stavu pojišťované osoby. V návrhu na pojištění jsou obsaženy otázky týkající se zdravotního stavu. Tyto otázky je pojišťovaná osoba sama povinna pravdivě zodpovědět. Pokud by byla v předpisech lékařská prohlídka, je sjednání pojištění závislé na výsledku této lékařské prohlídky. Pokud by bylo riziko nepřijatelné, pokusí se pojišťovna nabídnout potenciálnímu klientovi jiný druh pojištění nebo mu dá neprodleně vědět, že není možné pojištění sjednat. Zjištěné skutečnosti má pojišťovna povinnost uchovat v tajnosti.

Rozhodujícími faktory pro životní pojištění je vstupní věk, pojistná doba, doba placení pojistného a druh pojistné události. Nejnižší vstupní věk pro životní pojištění je 18 let, naopak nejvyšší možný vstupní věk je 65 let. Nejzazší termín pro pojistné plnění, tzn. do kdy je pojišťovna povinna plnit, je nejčastěji 85 let.

2.4.1 Rozdíl mezi věcným a životním pojištěním

Jeden z důležitých rozdílů mezi různými druhy pojištění věcného a pojištěním životním, jak uvádí Macháček (1996, s. 136-137), spočívá v tom, že věcným pojištěním chrání pojištěnec obvykle sám sebe, zatímco životním pojištěním chrání jinou osobu nebo osoby pro případ, že by zemřel. Dalším rozdílem je to, že účelem pojistných premií věcného pojištění je pouze krytí rizika pro případ pojistné události plus úhrada příspěvku pojištěnce na provozní

náklady pojišťovny, zatímco většina systémů životního pojištění spojuje krytí rizika předčasného úmrtí s jistým plánem pravidelného spoření (a investování prostřednictvím pojišťovny).

Je třeba zmínit, že než pojišťovna uzavře pojistnou smlouvu, musí se ujistit o zdravotním stavu pojištěnce a o stupni rizika jeho úmrtí. Pojišťovny proto v těchto případech požadují od zákazníků lékařskou prohlídku. Uspokojivý zdravotní stav pojištěnce jako podmínka životního pojištění je tedy dalším rozdílem mezi životním pojištěním a pojištěním věčným. V souvislosti s věčným pojištěním může pojišťovna odstoupit od pojistné smlouvy, uzná-li to za vhodné, pro pojištěnce tato možnost neznámá velké poškození, protože pojištěnec může zvolit jinou pojišťovnu. Kdyby ale tato možnost existovala v případě životního pojištění, neposkytovalo by pojištění potřebnou jistotu. Kdyby pojišťovna mohla po několika letech smluvního období od smlouvy odstoupit, mohlo by dojít k tomu, že by pojištěnec pro pokročilý věk nebyl v uspokojivém zdravotním stavu, aby ho přijala jiná pojišťovna. Životní pojištění by tak pozbylo smyslu.

2.4.2 Charakteristika životního pojištění

Podle Čejkové (1996, s. 83) má za úkol pojistná ochrana v rámci pojištění osob poskytnout pojistnou ochranu pojištěným při událostech, které se bezprostředně týkají osoby člověka a souvisí se životem, zdravím, smrtí nebo dožitím se určitého věku pojištěné osoby. Výšku pojistného plnění určuje pojistná částka nebo její část podle toho, jak je dohodnuto v pojistných podmínkách.

Životní pojištění kryje rizika ohrožující zdraví a životy lidí. V rámci tohoto pojištění se uplatňuje výplata pojistného plnění v případě pojistných událostí, které se týkají života pojištěných osob nebo jiných osob.

V případě životního pojištění není výše pojistných plnění dána velikostí škody, jelikož škodu lze v tomto pojištění jen velmi těžko ohodnotit (výjimku tvoří pohřební pojištění, které uhrazuje náklady spojené s pohřbem). Výše pojistného plnění je určena velikostí pojistné částky, která byla pojistníkem sjednána. Výše pojistné částky má za úkol pokrýt pojistné riziko podle představ pojištěného.

Životní pojištění kryje dvě základní rizika. Jedním z nich je riziko smrti a druhé představuje riziko dožití. V současnosti životní pojištění kombinuje tato dvě rizika různými způsoby, přičemž v pojistném krytí bývají zahrnuta ještě další rizika (např. invalidita, úraz, aj.).

2.4.3 Základní druhy životního pojištění

Životní pojištění podle Ducháčkové (2000, s. 67-69) kryje pouze dvě rizika, ale v rámci životního pojištění představuje toto krytí rizik kombinaci v různých podobách, což má za následek existenci celé řady podob a druhů životního pojištění.

Základní dělení životního pojištění:

- pojištění pro případ úmrtí, kdy je za pojistnou událost považována smrt pojištěného (nahodilost pojistné události tady nespočívá v tom, jestli smrt nastane, ale kdy nastane),
- pojištění pro případ dožití, kdy pojistná událost nastane, když se pojištěný dožije sjednaného věku,
- smíšené pojištění pro případ smrti nebo dožití, kdy dochází ke kombinaci těchto dvou rizik.

2.4.4 Pojištění pro případ úmrtí

Tento druh pojištění kryje pouze riziko úmrtí, tzn., že v případě realizace rizika je sjednaná pojistná částka vyplacena osobě, kterou určí pojistník (uvede v pojistné smlouvě). Hlavním účelem vyplacení pojistného plnění je zabezpečit pozůstalé pojistníka, dále to může být uhrazení závazků pojistníka, uhrazení nákladů, které souvisí s úmrtím a pohřbem aj. Pojištění pro případ úmrtí bývá označováno jako rizikové životní pojištění.

Dočasné pojištění pro případ úmrtí kryje riziko spojené s úmrtím pouze v rámci pojistné doby, která byla sjednána (tzn., že k vyplacení pojistného plnění doje pouze v případě, pokud nastane pojistná událost v průběhu pojistné doby. Jestliže k pojistné události

nedojde, pojistné plnění vyplaceno není). Tento typ životního pojištění je využíván obvykle při čerpání úvěru, půjček apod., kdy se velikost pojistné částky odvíjí od velikosti dlužné částky, a jestliže by došlo k úmrtí pojistníka, z pojistného plnění by byl pokryt závazek například vůči úvěrové instituci. Z důvodu nízké pravděpodobnosti úmrtí zejména v nižším věku pojištěných, je velikost pojistného za dočasné pojištění pro případ úmrtí poměrně nízká.

Trvalé pojištění pro případ úmrtí představuje pojištění, kdy se pojistné plnění vyplatí vždy, jen se neví, ve kterém okamžiku. U tohoto typu pojištění je určen maximální horní věk jako možný termín k vyplacení pojistného plnění (například 85 let) a zároveň je placení pojistného omezeno pouze do určitého věku (například 65 let).

Vzhledem k tomu, že pravděpodobnost spojená s úmrtím pojištěné osoby s věkem roste, měla by se od této pravděpodobnosti odvíjet cena pojištění – pojistné. Z tohoto důvodu by docházelo každý rok k růstu ceny pojištění pro případ úmrtí. V praxi to funguje tak, že cena tohoto pojištění bývá sjednána konstantně na celou pojistnou dobu. To znamená, že pojištěný zaplatí na pojistném v prvním období více, než odpovídá pravděpodobnosti úmrtí. Tímto způsobem pojišťovna z vyššího pojistného vytváří rezervu, kterou čerpá až v druhé části pojistné doby, kdy pojištěný zaplatí na pojistném plnění méně, než odpovídá pravděpodobnosti úmrtí.

2.4.5 Pojištění pro případ dožití

Ve své základní a nejjednodušší podobě je obdobou spoření. Pojistník platí buď jednorázové, nebo běžné pojistné a při dovršení sjednaného dne v pojistné smlouvě obdrží pojistné plnění ve výši, která odpovídá sjednané částce. Jedná se pouze o tvorbu úspor. I když existují určité rozdíly mezi životním pojištěním a spořením (pojišťovna za vklady pojistníků ručí ne výškou skutečného vkladu, ale v závislosti na sjednané pojistné částce, přerušení placení běžného pojistného je spojeno s určitými sankcemi). Typické je využití souvisejících druhů pojištění pro případ dožití, a to důchodového pojištění a tzv. termínového (věnového) pojištění.

Důchodové pojištění představuje pojištění na dožití se sjednaného věku s postupným vyplácením pojistné částky, kdy je od sjednaného okamžiku (nejčastěji sjednaného věku)

pojistníkovi vyplácena sjednaná velikost důchodu. Základem důchodového pojištění je určení výplaty tzv. základního důchodu, který představuje obdobu starobního důchodu. Slouží tedy ke krytí potřeb ve stáří.

Termínové (věnové) pojištění se sjednává na dožití se finančně závislé osoby (dítěte). K vyplacení pojistného plnění dochází při dožití pojištěné osoby (závislé osoby, dítěte) sjednaného věku (plnoletosti, ukončení školních studií, začátek studia, sňatek, apod.). Výplata pojistného plnění bývá sjednána jako jednorázová výplata pojistného plnění nebo jako postupná výplata důchodu. Termínové pojištění může být doplněno o krytí dalších rizik, jimiž jsou riziko úmrtí rodiče nebo rodičů, riziko invalidity rodiče nebo riziko smrti pojištěného dítěte. U nás je toto pojištění známé pod pojmem pojištění mládeže.

2.4.6 Smíšené životní pojištění

Jedná se o kombinaci pojištění pro případ dožití a pojištění pro případ smrti. Co se týká klasického smíšeného životního pojištění, pojišťovna nese závazek vyplacení sjednané pojistné částky ve sjednaný den v případě, pokud se pojistník tohoto dne dožije. Pokud se tohoto dne pojistník nedožije, pak je pojistné plnění připsáno ve stejné výši před koncem sjednané pojistné doby (v souvislosti se smrtí pojištěného) ve prospěch osoby určené pojistníkem. V současné době bývá toto životní pojištění rozšiřováno o krytí dalších rizik. Lze obvykle připojit úrazové pojištění a invalidní pojištění. Smíšené životní pojištění bývá často označováno jako kapitálové životní pojištění. Můžeme se setkat i s podobou tzv. kolektivního životního pojištění, které představuje kombinaci pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití a pojištění úrazu spojeného s pracovní činností. Tento druh pojištění může pro své zaměstnance sjednat zaměstnavatel.

2.4.7 Flexibilní produkty životního pojištění

Pod tímto názvem se podle Cipry (Cipra, 1999, s. 272-273) označují produkty umožňující pružnou realizaci nejrůznějších změn, které jsou navíc průhledné z hlediska klienta. Flexibilita se týká zejména výše a způsobu placení pojistného, dále pak

přizpůsobivosti v řadě dalších parametrů podle momentálního vývoje (např. podle vývoje úrokových měr).

Typickým flexibilním pojištěním je tzv. *univerzální životní pojištění*. Ve své základní podobě se jedná o rizikové pojištění pro případ smrti, které je spojené se spořením (tzn. akumulací peněžních prostředků na individuálním účtu klienta). Od smíšeného pojištění se však liší tím, že obě složky jsou striktně odděleny. Přitom složka pojistného určená pro případ smrti (riziková složka) je kalkulována jako (přirozené) rizikové pojistné, která se řídí aktuálním věkem vzhledem ke sjednané pojistné částce a navíc s použitím aktuálních úmrtnostních tabulek.

Pokud skutečně zaplacená splátka pojistného převyšuje tuto částku, je „přeplatek“ zmenšený o odpovídající správní náklady pojišťovny převeden na účet klienta. Jestliže dojde k tomu, že skutečně zaplacená splátka pojistného je nižší než tato položka (nebo pojistné nebylo vůbec zaplacené), pojišťovna z účtu klienta odčerpá „nedoplatek“ včetně svých správních nákladů. Při úmrtí pojištěného vyplatí pojišťovna pojistnou částku, která byla sjednána pro případ smrti a zúročené prostředky naspořené na jeho účtu. V případě dožití sjednané pojistné doby nebo při odkupu dochází k vyplacení prostředků naspořených na účtu. Pojištění pro případ smrti, které je obsaženo v univerzálním pojištění může být sjednáno s klesající pojistnou částkou. Celkově vyplacené pojistné plnění tak zůstává v průběhu času přibližně konstantní. Je-li sjednáno s konstantní pojistnou částkou, pak dochází k tomu, že v průběhu času celkově vyplacené pojistné roste.

Taková konstrukce má za následek značnou flexibilitu univerzálního životního pojištění a to především:

- flexibilní pojistné (pojistné blíže neurčené výše v daných mezích, vynechání pravidelné splátky pojistného s čerpáním rizikového pojistného ze spořivého účtu klienta, mimořádné pojistné aj.),
- částečné odbytné s případným pozdějším doplněním spořivého účtu (z daňového hlediska chápáno jako pojistné, kdy klient má možnost si toto pojistné odečíst ze svého daňového základu),

- navýšení pojistné částky (přitom dodatečná lékařská prohlídka je vyžadována až pro navýšení o větší hodnotu),
- půjčka z pojistky za příznivý úrok až do výše částky na spořivém účtu,
- pravidelně deklarovaná úroková míra (někdy zaručená např. o 1 rok dopředu),
- průběžné zohlednění změn v úmrtnosti a další (Cipra, 1999, s. 273).

2.4.8 Členění životního pojištění na základě zákona o pojišťovnictví

Jedná se o zákon č. 363/1999 Sb., který vymezuje tato odvětví životních pojištění:

- Pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití nebo pojištění pro případ smrti nebo dožití,
- Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí,
- Důchodové pojištění
- Pojištění podle výše zmíněných bodů spojené s investičním fondem,
- Kapitalizace,
- Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci (Ducháčková, 2000, s. 77).

2.4.9 Investiční životní pojištění

Ve stejné době jak zmiňuje Cipra (Cipra, 1999, s. 273-275) jako univerzální životní pojištění došlo k rozvoji produktů označovaných souhrnně jako *investiční životní pojištění*. Od klasického životního pojištění se liší v odlišném investování prostředků klienta a to zejména:

- celé investiční riziko je přeneseno na klienta, neboť on rozhoduje do jaké oblasti (do jakého investičního fondu pojišťovny) bude prostředky z pojistného investovat, a tím nese spoluodpovědnost za vyšší výnosu,

- pojistné plnění je určeno tržní cenou tzv. podílových jednotek klienta v investičním fondu. To znamená, že výše pojistného plnění je většinou zcela závislá na investičních výnosech ze zaplaceného pojistného (a nikoli jen zčásti jako v klasickém životním pojištění prostřednictvím podílu na zisku),
- je zaměřeno na klienty, kteří současně s životním pojištěním hledají (v delším horizontu) vyšší výnosový potenciál,
- je nutné, aby pojišťovna byla napojena nebo spolupracovala se schopnou investiční skupinou či specializovanou investiční firmou.

Investiční životní pojištění je v převážné většině případu konstruováno jako kombinace dočasného pojištění pro případ smrti s klesající pojistnou částkou a investičního spoření.

2.4.10 Některé odlišnosti pojistných produktů

Jak uvádí Zuzana (1998, s. 49) produkty jednotlivých pojišťoven nabízené na trhu v zásadě poskytují obdobnou základní pojistnou ochranu. Liší se zejména v detailech specifikovaných ve všeobecných pojistných podmínkách a ve smluvním ujednání.

Pojišťovny se snaží najít možnosti, jak produkty z hlediska obchodního odlišit od konkurence a jak přilákat další klienty. Z nejužívanějších lze zmínit:

- slevy při delších lhůtách placení pojistného (při ročním placení je nabízena větší sleva, než při pololetním apod.),
- bonusy za bezeškodní průběh pojištění,
- zvyšování pojistných částek, pro které se nepožaduje lékařská prohlídka,
- lékařské prohlídky hradí pojišťovna,
- automatické nebo poloautomatické zvyšování pojistné částky v závislosti na inflaci,
- svobodná volba rizik z nabídky pojistného programu,

- v rámci pojistného „balíčku“ (kompletu) nabídka pojištění dílčího rizika zdarma.

Obecně můžeme říci, že u pojistných produktů je *jádro produktu a očekávaný produkt* (tj. výchozí úroveň produktu, představující základní užitek a soubor vlastností a podmínek běžně zákazníkem očekávaný) snadno kopírovatelný konkurencí a má proto menší vliv na zákazníkovo rozhodnutí, než *rozšířený produkt* (nabízí dodatečné služby a užitky, kterými se produkt odlišuje od nabídek konkurence), který je obtížně napodobitelný a hraje větší roli při rozhodování zákazníka.

2.4.11 Stanovení pojistného v životním pojištění

Stanovení velikosti pojistného v životním pojištění vychází z teoretického hlediska z principu ekvivalence. To znamená, že by mělo pokrýt budoucí pojistná plnění v rámci životního pojištění. V životním pojištění hraje významnou roli zahrnutí faktoru času do propočtu velikosti pojistného. Důvodem je to, že životní pojištění je spojeno obvykle z časového hlediska dlouhodobějšími obdobími. Další důležitou roli hraje určení pravděpodobnosti realizace příslušného rizika (dožití, úmrtí) pro konkrétní druh životního pojištění. Pravděpodobnost dožití nebo úmrtí ovlivňuje celá řada vlivů, jako jsou délka pojistné doby, vstupní věk pojištěné osoby, pohlaví pojištěné osoby, její zdravotní stav nebo způsob života.

Na základě těchto poznatků můžeme určit strukturu pojistného v životním pojištění. Brutto pojistné zjistíme, když k netto (ryzímu) pojistnému přičteme správné náklady. Velikost netto pojistného by měla odpovídat velikosti pojistných plnění a je ovlivňována např. velikostí sjednané pojistné částky, velikostí technické úrokové míry nebo pravděpodobností realizace rizika (úmrtí, dožití). Velikost pojistné částky v životním pojištění je určena pojistníkem ujednáním v pojistné smlouvě.

K základnímu matematickému aparátu životního pojištění se řadí úmrtnostní tabulky, ze kterých se vychází při určování pravděpodobnosti dožití se určitého věku a pravděpodobnosti úmrtí před dosažením určitého věku důležitého v rámci životního pojištění. Tyto tabulky se

sestavují zvlášť pro muže a ženy, protože hodnoty pravděpodobností dožití podle pohlaví se různí (Ducháčková, 2000, s. 70-71).

3 METODIKA

Teoretická část diplomové práce byla věnována základním pojmům používaným v pojišťovnictví a jeho vývoji. Zmíněna byla také rizika, jejich klasifikace, zmenšování a řízení. Došlo k vysvětlení rozdílů mezi věcným a životním pojištěním. Dále byla uvedena charakteristika životního pojištění. Byly představeny základní druhy životního pojištění a odlišnosti pojistných produktů. Posledním bodem teoretické části bylo stanovení pojistného v životním pojištění. Veškeré informace byly zjištěny na základě studia odborné literatury.

Praktická část se zaměří na analýzu produktů životního pojištění nabízeného různými pojišťovnami. Protože na pojistné trhu působí velké množství pojišťoven, je třeba provést jejich užší výběr. Na základě vývoje předepsaného pojistného v životním pojištění za posledních 5 let bylo vybráno 5 pojišťoven, které v této oblasti dosáhly nejvyšších hodnot co do předepsaného pojistného. Jedná se o Českou pojišťovnu, Kooperativu pojišťovnu, ČSOB Pojišťovnu, ING Pojišťovnu a Pojišťovnu České spořitelny. Dále bude v praktické části představena nabídka produktů životního pojištění těchto pojišťoven. Následně budou varianty porovnány pomocí metod vícekriteriálního hodnocení a dojde ke stanovení návrhu. Pro tento účel bude využito doplňku Sanna k programu Microsoft Office Excel. V závěru bude vybrána optimální varianta produktu životního pojištění pro konkrétního klienta a pozornost bude věnována také shrnutí výhod a nevýhod vybraných produktů. Informace o jednotlivých pojišťovnách budou získávány převážně z internetových stránek, osobní návštěvou zvolených pojišťoven, případně písemnou konzultací.

3.1 Vícekriteriální rozhodování

Vícekriteriální rozhodování představuje takové rozhodování, kdy při řešení rozhodovacího problému musí optimální rozhodnutí vyhovovat více jak jednomu kritériu. Tato kritéria mohou být maximalizační nebo minimalizační. Úlohy vícekriteriálního rozhodování je možno klasifikovat podle toho, jakým způsobem jsou zadány množiny variant, které pro optimální rozhodnutí připadají v úvahu. O vícekriteriálním hodnocení variant se jedná v případě, pokud je tato množina určena konečným seznamem variant.

V jednotlivých úlohách představují varianty rozhodnutí n -tice nezáporných čísel, které zvoleným omezujícím podmínkám vyhovují. Pro to, aby mohla být vybrána nejvýhodnější varianta, jsou kritéria vyjádřena pomocí účelových funkcí a musí být tudíž pouze kvantitativní. V úlohách vícekritériální analýzy variant je určena konečná (diskrétní) množina m variant, které se hodnotí podle n kritérií. Cílem je rozhodnout, která z variant je podle zvolených kritérií hodnocena nejlépe. Jde o tzv. optimální variantu. Varianty můžeme řadit od nejlepších k nejhorsím nebo je můžeme rozdělit na efektivní a neefektivní.

Kritéria můžeme označit jako hlediska, podle kterých jsou varianty posuzovány. Pro další výpočty budou značeny jako K_j (kde $j = 1, 2, \dots, n$). Po provedení hodnocení variant podle kritérií je možné údaje uspořádat do kritériální matice $Y = (y_{ij})$. Prvky takovéto matice vyjadřují hodnocení i -té varianty podle j -tého kritéria. V jednotlivých řádcích jsou uvedeny varianty, ve sloupcích pak kritéria (Friebeľová, Klicnarová, 2007, s. 33-34).

3.1.1 Klasifikace kritérií

Zvolená kritéria můžeme klasifikovat podle povahy, a to na:

- maximalizační, kde nejlepší hodnoty dosahují nejvyšších hodnot, nebo
- minimalizační, kde nejlepší hodnoty dosahují nejmenších hodnot.

Je doporučováno, aby se před hodnocením převedla všechna kritéria na jeden typ. Pro převedení minimalizačního kritéria na maximalizační zvolíme ve sloupci odpovídajícího kritéria největší číslo a od tohoto čísla odečteme ostatní kritériální hodnoty v příslušném sloupci. Tím získáme vzdálenost skutečné hodnoty od hodnoty nejhorsí. Platí, že čím je tato vzdálenost větší, tím lépe. Kritérium je tedy maximalizační (Friebeľová, Klicnarová, 2007, s. 34).

3.1.2 Varianty se speciálními vlastnostmi

Dominovaná varianta – jestliže jsou všechna kritéria maximalizační, varianta A_i dominuje variantu A_j pokud existuje nejméně jedno kritérium K_l , že $y_{il} > y_{jl}$ a pro ostatní kritéria platí $(y_{i1}, y_{i2}, \dots, y_{in}) \geq (y_{j1}, y_{j2}, \dots, y_{jn})$.

Paretovská varianta, nedominovaná varianta – jedná se o variantu, která není dominovaná žádnou jinou variantou.

Ideální varianta – představuje hypotetickou či reálnou variantu dosahující ve všech kritériích nejlepší možné hodnoty. Taková varianta dominuje všechny ostatní varianty.

Bazální varianta – je opět hypotetická či reálná varianta, ale její ohodnocení je nejhorší podle všech kritérií. Taková varianta by byla dominována ostatními variantami.

Kompromisní varianta – je jediná nedominovaná varianta, která je doporučena k řešení a je vybrána podle různých pravidel (Friebelová, Klicnarová, 2007, s. 36).

Kompromisní varianta by měla mít tyto vlastnosti:

- nedominovanou – variantu nesmí dominovat jiná varianta,
- invariance vzhledem k pořadí kritérií – pořadí kritérií nemá vliv na výběr kompromisní varianty,
- invariance vzhledem k měřítku kritériálních hodnot – pokud bychom ke všem prvkům přičetli číslo (vynásobili ho stejným číslem), množina vybraných variant nebo vybraná varianta se nesmí změnit,
- nezávislost na identických hodnotách téhož kritéria – pokud se vyskytne kritérium, jehož hodnoty jsou pro všechny varianty zhruba stejné, nesmí dojít ke změně množiny vybraných variant,
- invariance vzhledem k přidaným dominovaným variantám – pokud přidáme do množiny variant dominovanou variantu, vybraná kompromisní varianta se nesmí změnit,
- determinovanost – podle každého přístupu alespoň jedna varianta musí být vybrána jako kompromisní,

- jednoznačnost – zvolený postup dá jednoznačný výsledek, jednu variantu označí jako kompromisní (Friebelová, Klicnarová, 2007, s. 36).

3.2 Metody stanovení vah kritérií

Většina metod vícekritériálního rozhodování vyžaduje, aby jednotlivá kritéria byla odlišena z hlediska jejich významnosti. Jednou z možností je využití číselného vyjádření této významnosti pomocí tzv. vah. Platí, že čím je kritérium významnější, tím je jeho váha větší (Friebelová, Klicnarová, 2007, s. 37).

Existuje řada metod, podle kterých je možno stanovovat váhy. Například metoda pořadí, Fullerova metoda, bodovací metoda, Saatyho metoda neboli metoda kvantitativního párového srovnání a metoda postupného rozvrhu vah. Pro tuto práci bude použita bodovací metoda, proto ostatním metodám stanovení vah nebude dále věnována pozornost.

Bodovací metoda – důležitost kritérií je ohodnocena počtem bodů. Opět platí, že čím je kritérium důležitější, tím má větší počet bodů. Bodovací stupnice může mít větší či menší rozsah – např. 1 – 5, 1 – 10 apod. Zvláštním případem bodovací metody představuje metoda alokace 100 bodů, nazývaná jako *Metfesselova alokace*, kdy mezi jednotlivá kritéria se podle jejich důležitosti rozdělují 100 bodů. Normované váhy jsou potom stokrát menší než odpovídající počet bodů (Friebelová, Klicnarová, 2007, s. 39).

3.3 Metody stanovení pořadí variant

Cílem metod vícekritériálního hodnocení variant je sestavit pořadí výhodnosti jednotlivých variant podle zvolených kritérií. Varianta s nejlepším umístěním se považuje jako nejlepší kompromisní varianta. Výsledky získané různými metodami jsou subjektivního charakteru a mohou se navzájem lišit.

3.3.1 Metoda váženého součtu – WSA

Při vícekritériálním hodnocení variant je možné každé hodnotě kritéria K_j přiřadit její užitek, tzn., že je možné vytvořit dílčí užítkovou funkci u_j , která pro variantu A_i nabývá hodnoty

$$u_j(A_i) = u_{ij}; i = 1, 2, \dots, m; j = 1, 2, \dots, n.$$

Definiční obor takovéto funkce tvoří interval mezi nejlepší a nejhorší hodnotou příslušného kritéria. Oborem funkčních hodnot je interval $\langle 0, 1 \rangle$.

Tato metoda se používá především pro kvantitativní kritéria. Předpokladem je lineární závislost užitku na hodnotách kritéria. Nejhorší hodnotě j -tého kritéria (značené d_j) se přiřazuje hodnota 0 a nejlepší hodnotě (značené h_j) užitek 1. Pro dílčí užitek u_{ij} hodnoty y_{ij} platí

$$u_{ij} = \frac{y_{ij} - d_j}{h_j - d_j}; i = 1, 2, \dots, m; j = 1, 2, \dots, n.$$

Pro jednotlivé varianty se agregovaná funkce užitku vypočte podle vztahu

$$u(A_i) = \sum_{j=1}^n w_j u_{ij},$$

kde w_j jsou normované váhy jednotlivých kritérií.

Varianty jsou následně seřazeny podle hodnot $u(A_i)$. Nejlepší varianta má tuto hodnotu největší (Friebelová, Klicnarová, 2007, s. 47).

3.3.2 Metoda TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution)

Tato metoda spočívá ve výběru varianty, která se nachází nejbližší k ideální variantě a nejdále od bazální varianty. Předpokládá se, že všechna kritéria budou maximalizačního charakteru. Pokud tomu tak není, musí se na maximalizační převést.

Postup při provádění metody TOPSIS je možno popsat následovně:

- převedení všech kritérií na maximalizační,

- vytvoření normalizované kritériální matice $R = (r_{ij})$ podle vztahu

$$r_{ij} = \frac{y_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m y_{ij}^2}}; i = 1, 2, \dots, m; j = 1, 2, \dots, n.$$

Sloupce v matici R představují vektory jednotkové normy.

- V dalším bodě je kritériální matice R převedena na normalizovanou kritériální matici Z tak, že každý sloupec matice R se vynásobí vahou odpovídajícího kritéria podle vztahu

$$z_{ij} = w_j r_{ij}.$$

- Pomocí prvků matice Z se vytvoří ideální varianta (h_1, h_2, \dots, h_n) a bazální varianta (d_1, d_2, \dots, d_n) , kde

$$h_j = \max_i z_{ij}; j = 1, 2, \dots, n$$

$$d_j = \min_i z_{ij}; j = 1, 2, \dots, n$$

- Vzdálenost od ideální varianty se vypočte podle vztahu

$$d_i^+ = \sqrt{\sum_{j=1}^n (z_{ij} - h_j)^2}; i = 1, 2, \dots, m$$

- Vzdálenost od bazální varianty se počítá podle vztahu

$$d_i^- = \sqrt{\sum_{j=1}^n (z_{ij} - d_j)^2}; i = 1, 2, \dots, m$$

- Relativní ukazatel vzdálenosti variant od bazální varianty se vypočte podle vztahu

$$c_i = \frac{d_i^-}{d_i^+ + d_i^-}; i = 1, 2, \dots, m$$

Varianty jsou uspořádány podle nerostoucích hodnot c_i (Friebeľová, Klicnarová, 2007).

4 ANALÝZA VÝVOJE POJISTNÉHO TRHU

V současné době působí na českém trhu celá řada pojišťoven nabízející produkty životního pojištění. Zájemci si mohou vybrat požadovaný produkt u více než dvaceti pojišťoven. Některé z nich se mohou pyšnit dlouholetou a bohatou tradicí v životním pojištění, jiné si svou důvěru u klientů teprve získávají. K nově vzniklým pojišťovnám můžeme zařadit Vitalitas pojišťovnu, která byla založena v roce 2003, dále AEGON pojišťovnu, která svou činnost zahájila v roce 2005 a nejmladší pojišťovnou v životním pojištění zůstává pojišťovna Maxima působící od roku 2006. Všechny níže jmenované pojišťovny jsou členy České asociace pojišťoven. Výjimku tvoří pouze Vitalitas pojišťovna.

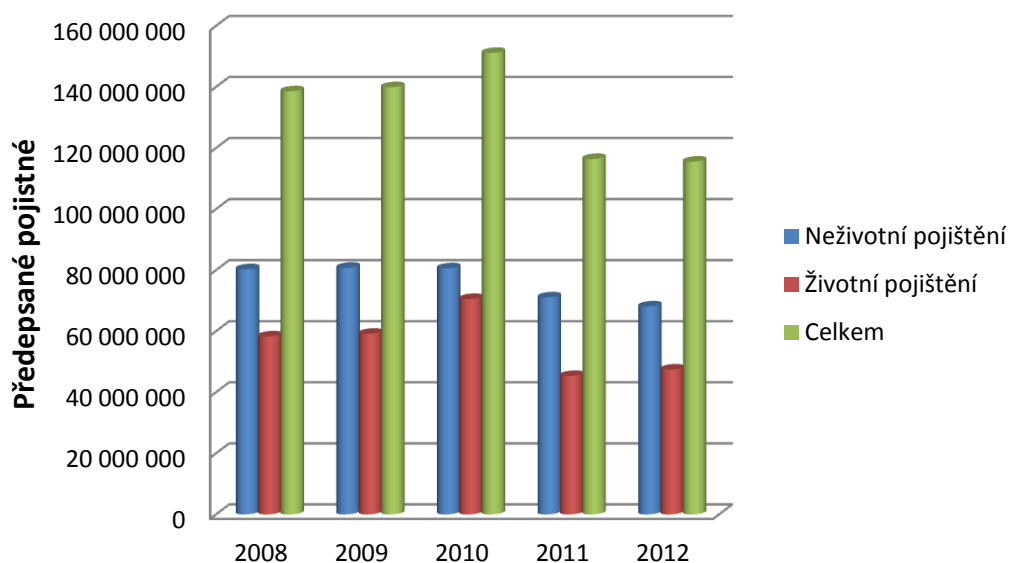
Přehled pojišťoven nabízející produkty životního pojištění:

- AEGON Pojišťovna, a. s.
- Allianz pojišťovna, a. s.
- Amcico pojišťovna a. s., od 1. 1. 2013 MetLife pojišťovna a. s. po sloučení s MetLife pojišťovna a. s. (do 30. 8. 2012 Aviva životní pojišťovna, a. s.)
- AXA životní pojišťovna, a. s.
- BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a. s.
- Česká pojišťovna, a. s.
- Česká pojišťovna Zdraví, a. s.
- Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group
- ČSOB Pojišťovna, a. s. člen holdingu ČSOB
- DEUTSCHER RING Lebensversicherung-Aktiengesellschaft, pobočka pro Českou republiku
- ERGO pojišťovna, a. s. (do 16. 9. 2012 VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a. s.)
- Generali Pojišťovna, a. s.

- Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.
- ING Životní pojišťovna N. V., pobočka pro Českou republiku
- Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group
- Komerční pojišťovna, a. s.
- MAXIMA pojišťovna, a. s.
- MetLife pojišťovna, a. s. (do 30. 8. 2012 Aviva životní pojišťovna, a. s., od 1. 1. 2013 sloučena se společností Amcico pojišťovna, a. s. do společnosti MetLife pojišťovna, a. s.)
- Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group
- UNIQA pojišťovna, a. s.
- Vitalitas pojišťovna, a. s.
- Wüstenrot, životní pojišťovna, a. s.

Na rozdíl od neživotního pojištění (graf 1), které se vyvíjelo v posledních pěti letech téměř stabilně, dochází u životního pojištění ve vývoji předepsaného pojistného ke značným změnám. Největší nárůst byl zaznamenán v roce 2010, naopak největšího propadu dosáhlo životní pojištění o rok později. Rozdíl činil téměř 25 milionů Kč. Celkově se výše předepsaného pojistného od roku 2010 stále snižuje.

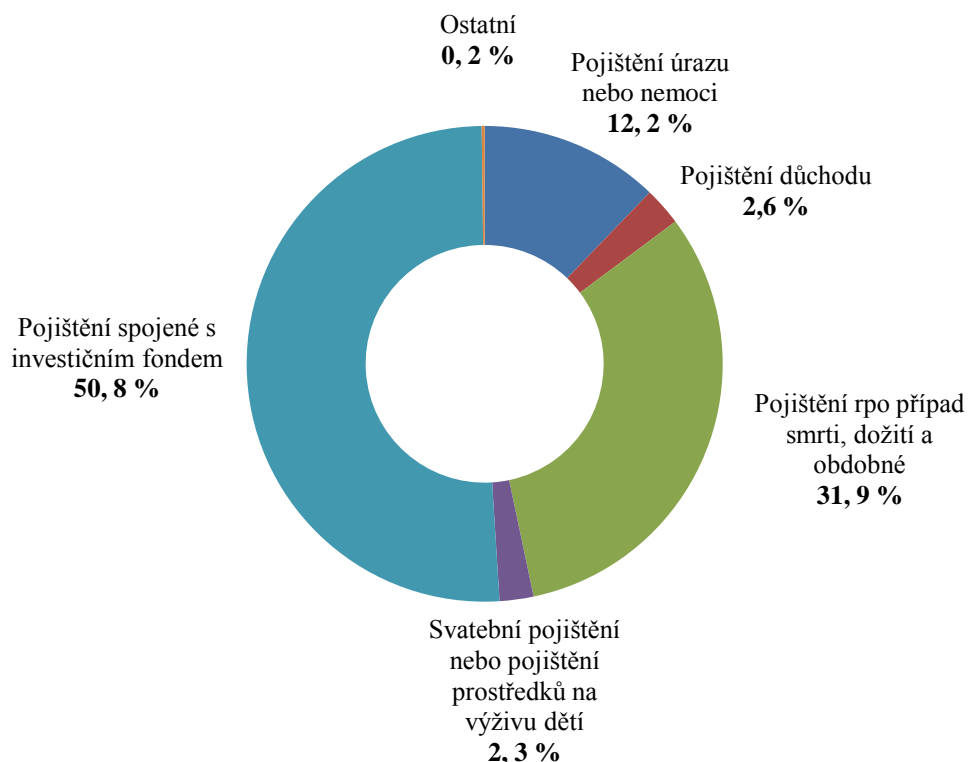
Graf 1. Vývoj předepsaného pojistného v tis. Kč za období 2008 - 2012

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

Pokud se zaměříme na strukturu pojistného trhu v životním pojištění (graf 2) zaujímá první místo pojištění spojené s investičním fondem s téměř 51 %, druhé místo patří pojištění pro případ smrti, dožití a obdobnému s 32 % a pod 12,2 % spadá pojištění úrazu nebo nemoci. Zbylé tři skupiny – pojištění důchodu, svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí a ostatní nepřesáhly 3 %.

Graf 2. Struktura pojistného trhu 2011 - životní pojištění

Zdroj: Česká asociace pojišťoven – výroční zpráva 2011

Pro provedení následující analýzy pojistného trhu předešlých pěti let bylo čerpáno převážně z Výročních zpráv České asociace pojišťoven z let – 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012, uvedených v seznamu citovaných zdrojů.

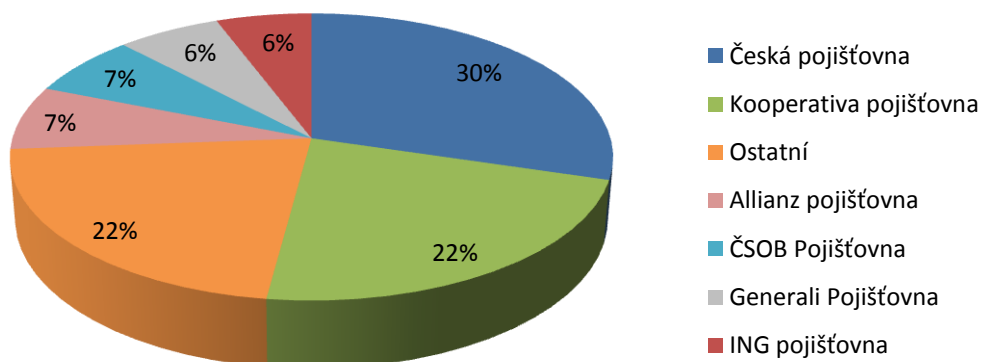
4.1 Analýza pojistného trhu za rok 2008

Po předchozích třech letech, kdy docházelo ke zvyšujícímu se tempu růstu celkového pojistného, dosáhlo předepsané pojistné v roce 2008 růstu o 5,2 %. To představuje zhruba 6,4 miliardy Kč. Na tomto výsledku má stejný podíl jak životní, tak i neživotní pojištění. Životní pojištění meziročně vzrostlo o 2,4 miliardy Kč, což je asi 4,5 % a neživotní pojištění se zvýšilo o 4 miliardy Kč, tj. 5,2 %.

Celkový počet pojišťoven působících na českém pojistném trhu zahrnoval v roce 2008 53 subjektů. Svou činnost ukončila AIG CZECH REPUBLIC pojišťovna, a. s. Licence byla naopak udělena dvěma novým neživotním pojišťovnám - AXA pojišťovna, a. s. a Wüstenrot pojišťovna, a. s.

První místo (graf 3) obsadila Česká pojišťovna s 30 %, což představuje zhruba 40 miliard Kč z celkového předepsaného pojistného. Druhá příčka patří pojišťovně Kooperativa s 22 %. O třetí a čtvrté místo se dělí Allianz pojišťovna a ČSOB Pojišťovna shodně se 7 %. Mezi druhým a třetím, resp. čtvrtým místem je patrný značný rozdíl ve výši 15 %, což dělá zhruba 20,9 miliard Kč. Páté a šesté místo tvoří Generali Pojišťovna a ING pojišťovna se 6 %. V položce ostatní je zahrnuto 23 pojišťoven, které neprolomily hranici 5 % a všechny dohromady se podílejí 22 % na celkovém předepsaném pojistném pro rok 2008.

Graf 3. Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2008 v %

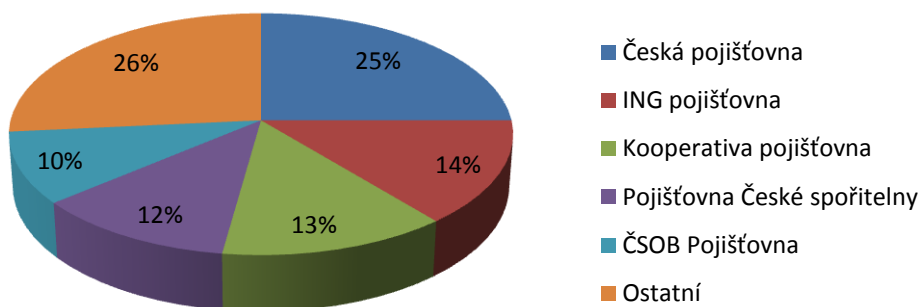
Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.2 Vývoj životního pojištění za rok 2008

Podíl životního pojištění na celkovém pojistném v roce 2008 přesáhl 40 % a dosáhl výše 40,7 %. V základní struktuře největší podíl ve výši 39,6 % připadal na pojištění pro případ dožití a pro případ smrti nebo dožití, i přesto, že ve srovnání s rokem 2007 pokleslo o více než 4 % ve prospěch zejména pojištění spojeného s investičním fondem. Podíl tohoto pojištění vzrostl o 3,9 % na 37,9 %.

Jaký byl podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2008, ukazuje graf 4. Největší podíl předepsaného pojistného připadal České pojišťovně s 25 %. O 11 % méně získala ING pojišťovna. Těsně za ní skončila Kooperativa pojišťovna se 13 % a Pojišťovna České spořitelny s 12%. Podíl 10 % připadá na ČSOB Pojišťovnu a zbylým pojišťovnám patří 26% podíl.

Graf 4. Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2008 v % - životní pojištění

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

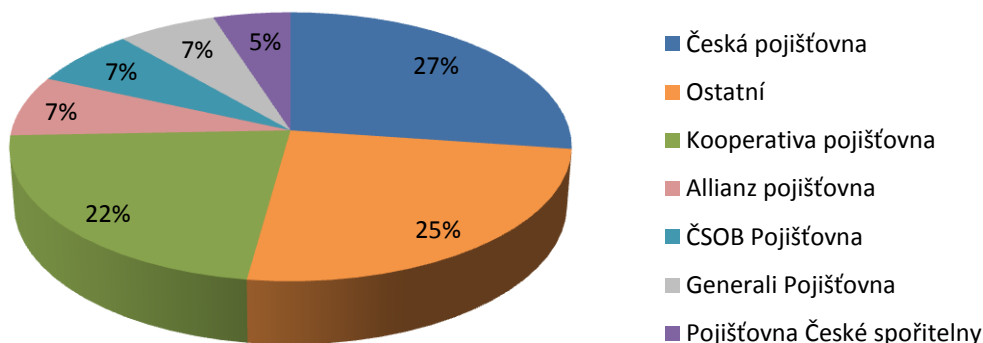
4.3 Analýza pojistného trhu za rok 2009

V roce 2009 zaznamenalo celkové předepsané pojistné pokles tempa růstu z 5,7 % na 3,3 %. Přepočteno na koruny se jedná o růst pouze o 3,4 miliardy. To je téměř o polovinu méně než v roce předchozím. Tento pokles byl způsoben převážně zpomalením růstu u neživotního pojištění na 1,6 %. K udržení výkonu nebylo dostačující ani zvýšené tempo v životním pojištění, které vzrostlo na celkových 5,9 %, tedy o 0,8 %. Celkové předepsané pojistné se oproti roku 2008 zvýšilo.

Na konci roku 2009 působilo na českém trhu celkem 62 subjektů. Počet tuzemských pojišťoven zůstal původní.

Pokud se podíváme na graf 5 a porovnáme ho s grafem 3, zjistíme, že k žádným převratným změnám nedošlo. Přesto, že si Česká pojišťovna oproti roku 2008 pohoršila o 3 %, stále zůstává neúspěšnější pojišťovnou na českém trhu. I Kooperativa pojišťovna obhájila své druhé místo stále s podílem 22%. Hluboko pod druhým místem zůstala Allianz pojišťovna, ČSOB Pojišťovna a Generali Pojišťovna, které obdržely shodně po 7 %. Jedinou změnu v pořadí v tomto roce představuje Pojišťovna České spořitelny, která prolomila hranici 5 % podílu. Naopak ING Pojišťovna si značně pohoršila a se svými 4,4 % nebyla do grafu zahrnuta.

Graf 5. Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2009 v %

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

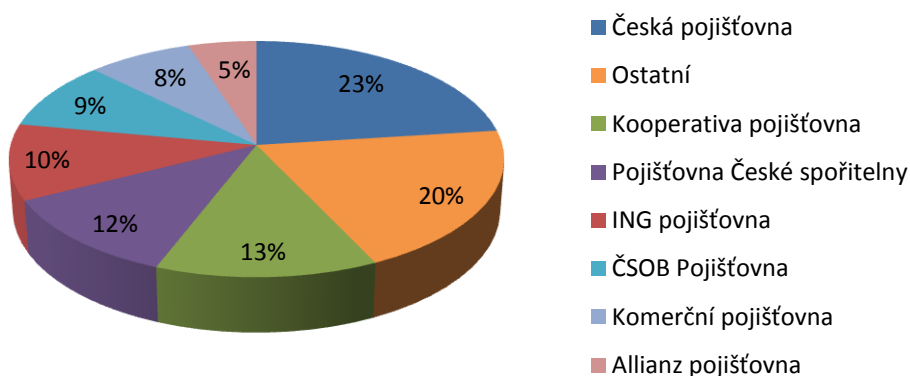
4.4 Vývoj životního pojištění za rok 2009

Rychlejší růst životního pojištění způsobil zvýšení jeho podílu na celkovém předepsaném pojistném o 1 % na 41,8 %. Za nejvýznamnější složku životního pojištění bylo považováno pojištění spojené s investičním fondem s podílem 40,1 %. Za ním skončilo s 37,3 % pojištění pro případ dožití nebo smrti. Nárůst můžeme sledovat také u doplňkového pojištění nemoci nebo úrazu, a to na 11,6 %. Růst podílu na 3,1 % je připisován pojištění pro případ smrti. U zmíněných druhů pojištění se jedná o výsledek nadprůměrného tempa růstu. Jen doplňková pojištění zvýšila tempo růstu z 8,7 % na 13,1 %.

Graf 6 ukazuje, že Česká pojišťovna zaznamenává mírný pokles podílu, a to o 2 %. Nic ale nezabránilo tomu, aby se nestala jedničkou na trhu. Podíl 13 % zajistil pojišťovně Kooperativa stále druhé místo. Výrazného zlepšení si můžeme všimnout u Pojišťovny České spořitelny, která se dostala z poslední pozice na třetí a dosáhla úrovně podílu 12 %. Do

žebříčku nejúspěšnějších pojišťoven se opět vrátila ING pojišťovna s 10 %. Nově vidíme v grafu také Komerční pojišťovnu a Allianz pojišťovnu s pouhými 5 %.

Graf 6. Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2009 v % - životní pojištění

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.5 Analýza pojistného trhu za rok 2010

Vývoj zaznamenaný pojistným trhem v České republice v roce 2010, nebyl ve svém důsledku jednoznačný. Český trh je specifický tím, že zpravidla kopíruje ekonomickou situaci s určitým zpožděním, proto se v roce 2009 dala očekávat jeho pokračující stagnace. Přestože meziroční růst celkového předepsaného pojistného se zvýšil o 8 %, reálný pojistný trh dále stagnoval. Na jednu stranu celková čísla vykazují oživení, na druhou stranu v segmentech, které jsou pro dlouhodobý zdravý vývoj trhu klíčové, nebylo růstu dosaženo.

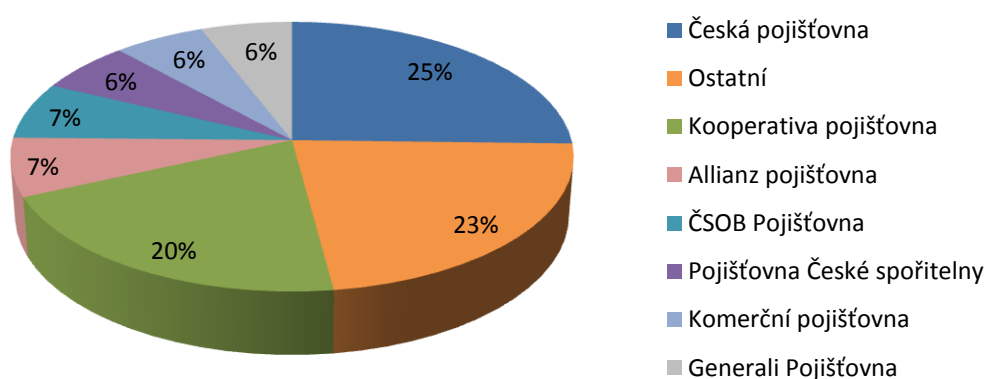
Stejně tak trh s neživotním pojištěním se v roce 2010 již podruhé ocitl ve stagnaci. Výrazného propadu předepsaného pojistného bylo zaznamenáno v oblasti pojištění motorových vozidel a to o 0,2 %. Tento důsledek je připisován vývoji cen pojištění, které jsou

soustavně stlačovány dolů kvůli silně konkurenčnímu prostředí, často až za hranici ekonomické únosnosti.

Za zmínku stojí i fakt, že rok 2010 se zapsal do dějin pojistného trhu kvůli nejvyšší frekvenci živelních katastrof v moderní historii. Následkem rozmarů počasí čelily pojišťovny opakovaně velkému náporu klientů, kteří kvůli sněhovým kalamitám, povodním nebo krupobití nahlásili v průběhu roku téměř 150 tisíc pojistných událostí, což znamená oproti předchozímu roku téměř stoprocentní nárůst. Částka za vyplacená pojistná plnění dosáhla 8 miliard Kč.

Vítězem co do podílu předepsaného pojistného je stále Česká pojišťovna (graf 7), která si oproti předchozímu roku pohoršila o další 2 %. Kooperativa pojišťovna si drží druhou pozici a na vedoucí Českou pojišťovnu ztrácí 5 %. Úroveň podílu 7 % si obhájily pouze dvě pojišťovny a to Allianz pojišťovna a ČSOB Pojišťovna. Poprvé se v grafu objevila také Komerční pojišťovna se 6 %.

Graf 7. Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2010 v %

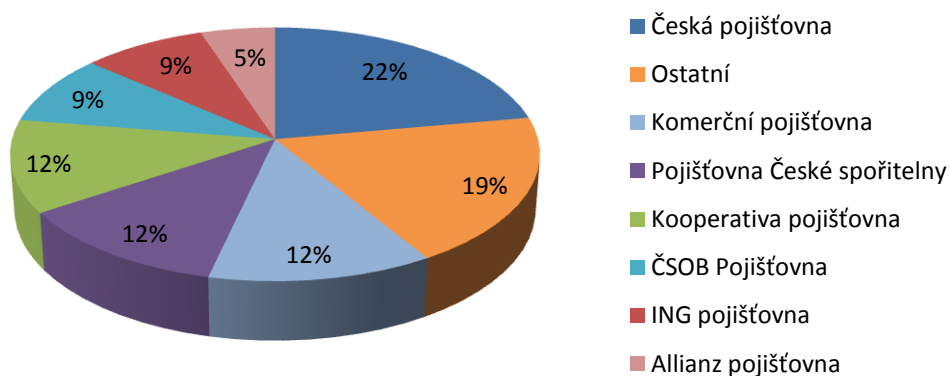
Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.6 Vývoj životního pojištění za rok 2010

I přesto, že reálný trh pokračoval ve stagnaci životního pojištění, přicházely pojišťovny v roce 2010 s řadou produktových inovací. Spektrum nabídky dostupné klientům mohlo konkurovat vyspělým zahraničním trhům, kde je kvalitní životní pojištění zcela běžnou součástí života převážné většiny obyvatel.

Na grafu 8 vidíme, že v čele se objevuje stále Česká pojišťovna s podílem 15,7 miliard Kč, tj. 22 %. Na druhé místo se probojovaly hned tři pojišťovny, a to Komerční pojišťovna, která v roce 2009 nedosáhla ani 5 %, Pojišťovna České spořitelny a Kooperativa pojišťovna. Všechny dosáhly shodně 12 %. Další v pořadí jsou ČSOB pojišťovna, která si zachovala 9 % a ING pojišťovna, jejíž podíl klesl meziročně o 1 %. Žebříček zakončuje Allianz pojišťovna s 5 %.

Graf 8. Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2010 v % - životní pojištění

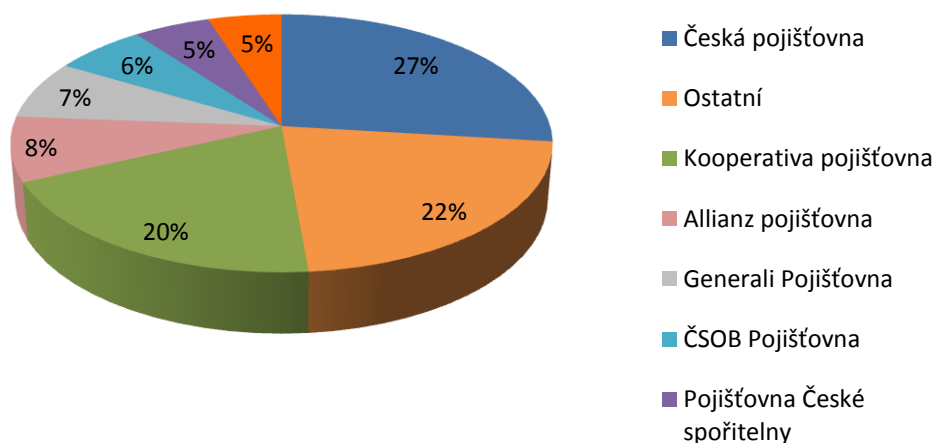
Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.7 Analýza pojistného trhu za rok 2011

Na lepším výsledku pojistného trhu se stejně jako v předchozích letech podílelo životní pojištění. Zpomalená dynamika tohoto sektoru ale nezaručila to, aby celý trh zůstal v černých číslech. Životní pojištění členů České asociace pojišťoven sice narostlo o 2,3 % na celkových 45,8 miliardy Kč, neživotní pojištění ale pokleslo na 71,4 miliardy Kč, jedná se tedy o snížení o 1,8 %. Za pozitivní trend byl považován téměř 3% růst běžně placeného pojistného, které tvořilo stabilní základ pro dlouhodobý rozvoj pojistného trhu. Naopak mírný pokles byl zaznamenán u jednorázově placeného životního pojištění, které je charakteristické tím, že má zpravidla mnohem blíže ke spoření než ke kvalitnímu krytí pojistných rizik. Celkové předepsané pojistné se tak snížilo z 156,0 mld. Kč na 155,1 mld. Kč.

Rozhodující postavení na trhu (graf 9) si zachovává Česká pojišťovna s 27 %. Hned za ní skončila Pojišťovna Kooperativa se ztrátou 7 %. Daleko za nimi zůstávají Allianz pojišťovna s 8 %, Generalli pojišťovna se 7 % a ČSOB pouze se 6 %. Nově se v grafu objevila také Česká podnikatelská pojišťovna s nejnižším podílem předepsaného pojistného.

Graf 9. Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2011 v %

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

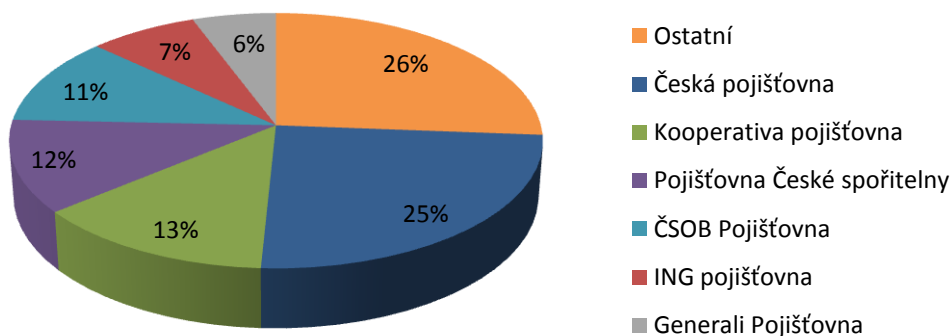
4.8 Vývoj životního pojištění za rok 2011

Pokles tempa růstu celkového trhu od roku 2007, který byl zásluhou výraznější poptávky o produkty životního pojištění, byl zastaven v roce 2010 a v roce 2011 se opět výrazněji projevil.

Pojistné členských pojišťoven se zvýšilo oproti předchozímu období o 2,3 %. Rostoucí zájem o produkty s jednorázově placeným pojistným se projevil hlavně u obchodů spojených se stávajícími smlouvami (+21,9 %). V celkovém kontextu jednorázově placené životní pokleslo. Pozitivní informací je, že narostl předpis v oblasti běžně placeného pojistného o více než 1 miliardu korun. Na druhou stranu ne příliš radostnou informací je, že současně s rostoucím objemem pojistného a nové obchodní produkci klesl o téměř 200 tisíc celkový počet smluv životního pojištění.

Na grafu 10 vidíme, že první příčku si drží stále Česká pojišťovna, jejíž podíl se oproti loňskému roku zvýšil o celá 2 %. Také podíl ostatních pojišťoven se v tomto roce zvýšil a předčil tak podíly pojišťoven v předchozím roce. Z grafu naopak vypadla Allianz pojišťovna, která v daném roce nepřekonalala hranici 5 % podílu předepsaného pojistného.

Graf 10. Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2011 v % -
životní pojištění

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

4.9 Analýza pojistného trhu za rok 2012

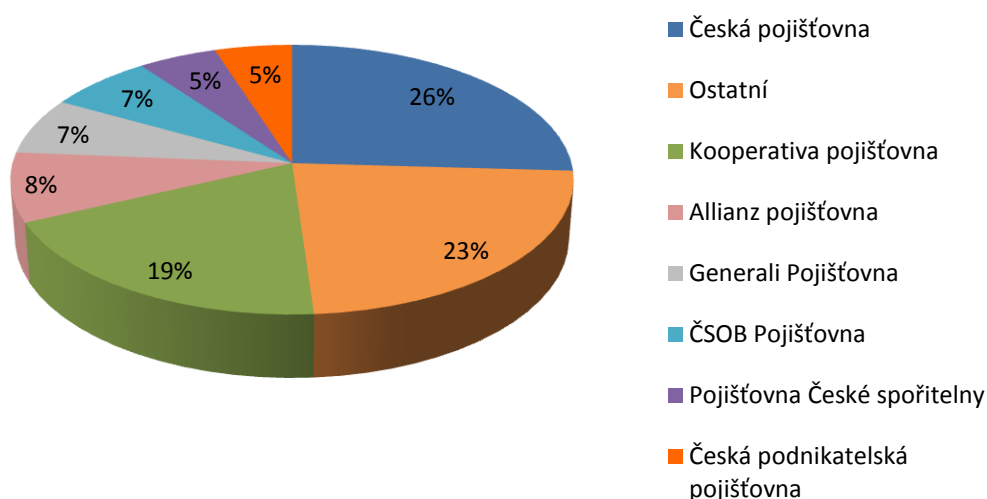
Pojistný trh zůstal i v roce 2012 na hranici stagnace. Jeho vývoj nevybočuje z trendů předchozího období ani z celkového vývoje české ekonomiky. Předpis pojistného za rok 2012 meziročně klesl o jednu desetinu procenta. Životní pojištění posílilo o 1,9 % díky běžně placenému pojistnému. Došlo ke zpomalení poklesu předepsaného pojistného u pojištění vozidel. Růst předpisu u podnikatelského pojištění klesl v průběhu roku o necelá 3 %. Klesající trend z minulých období pokračoval i v roce 2012 u neživotního pojištění. U pojištění motorových vozidel je patrné, že došlo ke zbrzdění poklesu předepsaného pojistného v průměru na -3,7 % z -7 %. I přesto se pojišťovnám podařilo vybrat na pojistném o více než miliardu méně, než v roce 2011.

Nejsilnějšími hráči na pojistném trhu setrvávají i nadále finanční skupiny Generali PPF Holding (Česká pojišťovna, a. s., Generali pojišťovna, a. s., Česká pojišťovna ZDRAVÍ, a. s.) s 33,1 % a skupina VIG (Kooperativa pojišťovna, a. s., Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Pojišťovna České spořitelny, a. s.) s 29,13% podílem na trhu. Z pohledu celkového

předepsaného pojistného za rok 2012 dosáhla nejmarkantnějšího meziročního nárůstu ČSOB Pojišťovna, a. s. o téměř půl miliardy korun, dále Pojišťovna České spořitelny, a. s. a Allianz pojišťovna, a. s.

Graf 11 dokazuje, že Česká pojišťovna se drží stále na špici a se svými 26 % obsazuje stále první místo. S 19 % končí pojišťovna Kooperativa, druhá nejlepší pojišťovna co do podílu celkově předepsaného pojistného. Celých 11 % ztrácí Allianz pojišťovna na druhé místo. Podíl ostatních pojišťoven se oproti roku 2011 téměř nezměnil.

Graf 11. Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2012 v %

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

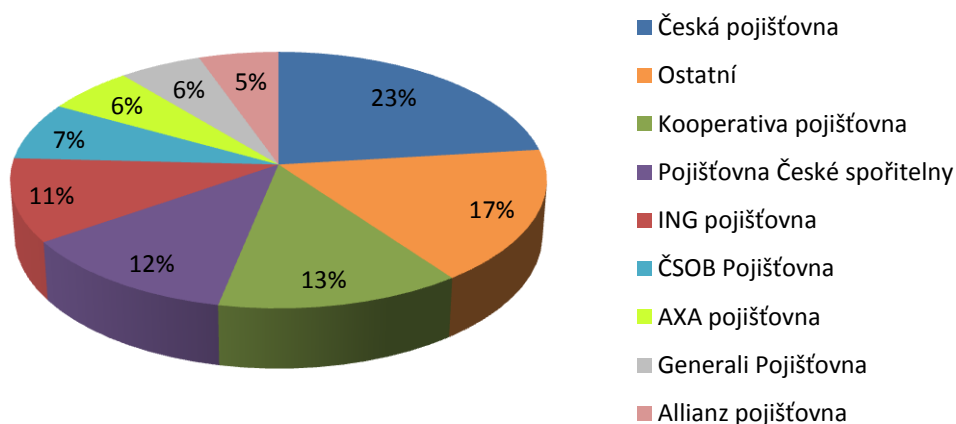
4.10. Vývoj životního pojištění za rok 2012

Trh životního pojištění v roce 2012 je charakterizován mírným růstem. Na rozdíl od předchozích let posiluje role životního pojištění jako dlouhodobého nástroje ochrany před

riziky nárůstem zájmu o běžně placené produkty před jednorázovým pojistným s primárním cílem zhodnocení prostředků. I přes tento pozitivní vývoj však dochází k poklesu počtu pojištěných osob. Téměř o 100 tisíc se snížil celkový počet pojistných smluv oproti minulému roku.

Z grafu 12 je patrné, že Česká pojišťovna si pohoršila ve srovnání s minulým rokem o dva procentní body, ale i to jí zajistilo, že získala největší podíl na předepsaném pojistném. Kooperativa pojišťovna ani Pojišťovna České spořitelny své podíly nezměnily a obhájily třetí a čtvrté místo. Velký nárůst můžeme zaznamenat u ING pojišťovny a to konkrétně o 4 %. Naopak značný propad je zřetelný u ČSOB pojišťovny, která skončila s pouhými 7 %. Nově se do srovnání dostala také AXA pojišťovna s 6 %.

Graf 12. Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2012 v % - životní pojištění

Zdroj: Česká asociace pojišťoven

5 PŘEDSTAVENÍ PĚTI POJIŠŤOVEN S NEJVĚTŠÍM PŘEDEPSANÝM POJISTNÝM V ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ ZA POSLEDNÍCH PĚT LET

5.1 Česká pojišťovna

Česká pojišťovna představuje univerzální pojišťovnu s více než 180letou tradicí poskytování životního i neživotního pojištění. Nabízí jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových podnikatelských rizik a zemědělství. Zůstává největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Nic na tomto pořadí nezměnilo ani znovuzavedení konkurenčního prostředí v roce 1991. O maximální spokojenost klientů se stará zhruba 3 900 zaměstnanců a 5 600 obchodních zástupců na více než 3 000 obchodních místech.

Česká pojišťovna je největší pojišťovnou, která spadá pod Generali PPF Holding tvořící jednu z největších pojišťovacích skupin ve střední a východní Evropě. Výše celkového předepsaného pojistného podle metodiky České asociace pojišťoven v roce 2011 činila 33,4 miliardy korun. Tržní podíl České pojišťovny na domácím trhu činí 26,9 procent. Téměř osm a půl milionu. Takový je celkový počet pojistných smluv, které spravuje právě Česká pojišťovna.

Česká pojišťovna patří stále k nejdůvěryhodnější pojišťovně v České republice. Svědčí o tom výsledky průzkumu každoročně prováděného společností Reader's Digest. V anketě o nejdůvěryhodnější značku své vítězství v kategorii pojišťoven opět obhájila, čím navázala na prvenství z předchozích ročníků (Česká pojišťovna, 2013).

5.2 Kooperativa pojišťovna

Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group patří k druhé největší pojišťovně na tuzemském trhu. Její působnost se datuje od roku 1991, kdy došlo k jejímu založení. Tím se mohla pyšnit prvenstvím první komerční pojišťovny na území bývalého Československa.

Jedná se o univerzální pojišťovnu nabízející plný sortiment služeb a všech standardních druhů pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem. Kooperativa tvoří součást koncernu Vienna Insurance Group (VIG).

Její podíl na celkovém předepsaném pojistném v ČR činí 20,6 %. K tomuto roku zaměstnává více než 3 700 pracovníků (Kooperativa pojišťovna 2013).

5.3 ČSOB Pojišťovna

ČSOB Pojišťovna je univerzální pojišťovnou nabízející bohaté spektrum životních i neživotních pojištění jak občanům, tak malým a středním podnikatelům i velkým korporacím. Spravuje téměř milion pojistných smluv. V roce 2010 získala prestižní ocenění Hospodářských novin za kvalitu poskytovaného servisu a za dlouhodobě silnou a stabilní pozici pojišťovny na trhu.

ČSOB Pojišťovna patří mezi největší pojišťovny na domácím trhu. Je součástí největší evropské finanční skupiny KBC. Díky tomu může nabízet kvalitu, stabilitu a komplexní služby.

K založení ČSOB Pojišťovny pod názvem Chmelařská vzájemná pojišťovna došlo v roce 1994. Dva roky po vstupu na trh, tedy v roce 1998 vstoupil do společnosti strategický partner KBC Insurance N. V., který se stal v roce 2001 jejím 100% vlastníkem. V této souvislosti změnila Chmelařská pojišťovna název na ČSOB Pojišťovna.

Současná ČSOB Pojišťovna vznikla 1. 1. 2003. Dnes patří ČSOB Pojišťovna k univerzálním pojišťovnám, které nabízejí široké portfolio životních i neživotních pojištění pro fyzické i právnické osoby (ČSOB Pojišťovna, 2013).

5.4 ING Pojišťovna

ING Životní pojišťovna nepatří na českém trhu mezi nováčky. Už v roce 1991 získalo ING jako první zahraniční společnost po pádu komunismu licenci k uzavírání pojistných smluv. Od roku 1992 nabízí na trhu finanční a pojistné produkty, dříve se přitom jmenovala

Nationale-Nederlande. Za dobu celé své existence si vydobyla pozici jedné z nejlepších pojišťoven na tuzemském trhu, kde vlastní 12,5 procentní podíl. Specializací ING je především životní pojištění. Dnes se tato pojišťovna řadí ke špičce mezi poskytovateli tohoto produktu na českém trhu.

ING Pojišťovna obdržela řadu ocenění, mimo jiné za jedno z nejvýhodnějších životních pojištění (Investor Plus), které bylo v letech 2004 až 2007 oceněno prestižním oceněním Zlatá koruna a v letech 2005 a 2006 se umístilo na první příčce v kategorii Životní pojištění roku, titulu udělovaném v rámci soutěže MasterCardBanka.

Pro potřeby všech svých klientů má ING Pojišťovna vyvinuté široké portfolio produktů životního pojištění. Všechny jsou vytvořeny a uzpůsobeny tak, aby konkrétní pojistná smlouva mohla být přizpůsobena konkrétní situaci klienta nejen v okamžiku uzavření, ale také v průběhu trvání pojištění (ING Pojišťovna, 2013).

5.5 Pojišťovna České spořitelny

Pojišťovna České spořitelny byla českým soukromým kapitálem založena v roce 1992. Svoji pojišťovací činnost zahájila v lednu 1993 pod názvem Živnostenská pojišťovna. Kladla si za cíl poskytovat pojišťovací služby především pro nastupující podnikatelskou sféru. Tak, jak se začala rozvíjet pojišťovací činnost, začala se také rozšiřovat nabídka pojistných programů pro občanskou veřejnost. Přelomovým rokem se stal rok 1995, kdy Pojišťovna České spořitelny uvedla na trh vůbec jako první pojišťovna v České republice pojištění velmi vážných onemocnění, při kterém dochází k pojistnému plnění již v případě diagnózy choroby.

V důsledku transformace České spořitelny a celé finanční skupiny vystupovala pojišťovna od 17. září 2001 pod novým názvem Pojišťovna České spořitelny. Během roku 2006 došlo k posílení postavení Pojišťovny České spořitelny na trhu životního pojištění a tím obhájila tak místo mezi pěti nejvýznamnějšími životními pojišťovnami. Kromě toho získala titul Pojišťovna roku 2006 v kategorii životního a úrazového pojištění v anketě, kterou pořádala Asociace českých pojišťovacích makléřů. V září 2008 se stala součástí pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group. V roce 2011 se stala vítězem v soutěži Zlatá koruna a získala titul Nejlepší a klientsky nejpřívětivější pojišťovny tohoto roku (Pojišťovna České spořitelny, 2013).

6 VYBRANÉ PRODUKTY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ U ZVOLENÝCH POJIŠŤOVEN

6.1 Česká pojišťovna

6.1.1 Životní pojištění Diamant

Jedná se o moderní a flexibilní zajištění životní úrovně. Díky tomuto pojištění klient získá kvalitní pojistnou ochranu a dlouholeté zhodnocování vložených prostředků.

Co lze získat:

- pojištění celé rodiny na jedné smlouvě a s jednou platbou pojistného,
- výhodné zhodnocení peněz prostřednictvím aktivně spravovaných fondů společnosti ČP Invest,
- široký rozsah pojištění pro případ závažných a kritických onemocnění,
- v případě nepříznivých životních událostí přebírá pojišťovna povinnost platit pojistné,
- součástí pojištění je zdravotní a úrazová asistence.

6.1.2 Životní pojištění Profi Život

PROfi Život je zaměřený na firmy, které myslí na svou budoucnost a na budoucnost a spokojený život svých zaměstnanců. Tento produkt je určený pro:

- motivaci a péči o zaměstnance,
- ochranu zaměstnanců a jejich rodin před nenadálým neštěstím,
- jistotu, že peníze firmy i peníze zaměstnanců budou efektivně vynaložené.

Co lze získat:

- pojištění přispívá k motivaci a stabilizaci zaměstnanců,
- příspěvky vynaložené na soukromé životní pojištění zaměstnanců v jakékoli výši jsou daňově uznatelným nákladem,
- z příspěvků na soukromé životní pojištění až do výše 24 000 Kč ročně se neodvádí sociální ani zdravotní pojištění,
- možnost hromadné úhrady za všechny zaměstnance,
- na jedné smlouvě lze úrazově připojistit až 9 dospělých nebo dětí,
- atraktivní zhodnocení investovaných prostředků.

6.1.3 Životní pojištění Top Invest 2013

Životní pojištění TOP Invest se skládá z pojištění České pojišťovny, které zajistí klienta i rodinu v případě nenadálého neštěstí, a z investičních fondů společnosti ČP Invest. Pojištění je nabízeno exkluzivně prostřednictvím sítě vybraných externích partnerů České pojišťovny. Výběrem tohoto produktu životního pojištění lze získat:

- profesionální péči o své finanční prostředky,
- pojištění 33 závažných onemocnění,
- flexibilní produkt, který se přizpůsobí vaší životní situaci,
- daňové výhody,
- asistenční služby,
- program Lady.

Program Lady představuje pojištění pro případ operace v důsledku rakoviny prsu, děložního čípku, dělohy, atd. Zajistí úhradu nákladů na kvalitní léčbu, rekonvalescenci, kosmetických zákroků či rehabilitačních pomůcek. Pomůže pokrýt náklady spojené s provozem domácnosti, složenky, benzín, nájem, atd. Tento program v případě diagnózy

usnadní znovu zapojení do plnohodnotného života, pomůže udržet si životní standard a umožní větší nezávislost na systému veřejného zdravotního pojištění.

6.1.4 Dětské pojištění Junior Invest

Životní pojištění Junior Invest je vysoce variabilní dětské životní pojištění, které umožňuje zhodnocení prostředků dítěti do dospělosti jak konzervativním způsobem (s garantovanou výplatou plnění při dožití), tak s možností investovat do fondů společnosti ČP Invest, a. s., případně portfolií společnosti Conseq Investment Management, a. s., s potenciálem vyššího výnosu. Hlavním přínosem je unikátní kombinace širokého krytí pojistných rizik klienta i jeho dítěte s možností výhodného investování prostředků, které budou vydělávat pod dohledem zkušených profesionálů.

Na jedné smlouvě pro dítě je možné pojistit až dva dospělé, například rodiče, prarodiče nebo jiné osoby. Vysoké plnění v případě úmrtí dospělé osoby/osob zahrnuje jednorázové vyplacení pojistné částky a pravidelnou výplatu důchodu dítěti. Pojišťovna na sebe v případě takové pojistné události přebírá i povinnost platit běžné pojistné.

Junior Invest nyní nově zajistí dítě pro případ závažných onemocnění a při pobytu dítěte v nemocnici nebo jiných léčebných zařízeních. Samozřejmostí je široké a velmi výhodné úrazové pojištění pro dítě a dospělé osoby. Junior Invest představuje vysoce flexibilní pojištění, které se klientovi přizpůsobí kdykoli přesně podle jeho potřeb a podle aktuální situace v rodině. Dítě je chráněno až do svých 26 let s možností ukončit pojištění kdykoli po 18. roce věku dítěte. Sjednáním tohoto druhu dětského pojištění lze získat:

- široké krytí pojistných rizik klienta i jeho dítěte,
- možnost výhodného investování prostředků,
- možnost pojistit až dva dospělé, například rodiče, prarodiče nebo jiné osoby,
- jistotu, že dítě je chráněno až do svých 26 let,
- možnost ukončit pojištění kdykoli po 18. roce věku dítěte (Česká pojišťovna, 2013).

6.2 Kooperativa pojišťovna

6.2.1 Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA

Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA představuje moderní, vysoce variabilní produkt nabízející ideální kombinaci vysokého zhodnocení vložených investic a nadstandardní pojistné ochrany pro celou rodinu.

PERSPEKTIVA může sloužit jako dětské pojištění, rizikové pojištění, rodinné pojištění nebo jako investiční životní pojištění s primárním cílem zhodnocovat finanční prostředky nebo spořit peníze na důchod. Hlavní výhody PERSPEKTIVY:

- pojištění celé rodiny na jedné pojistné smlouvě,
- přizpůsobení pojistné ochrany konkrétní životní situaci – smlouva na celý život,
- prémie za bezeškový průběh na konci pojištění a bonus k pojištění zdarma,
- pojistná ochrana již od následujícího dne po sjednání pojištění,
- možnost čerpání finančních prostředků během trvání pojištění,
- možnost snížení daňového základu až o 12 000 Kč ročně.

6.2.2 Kapitálové životní pojištění HARMONIE

Kapitálové životní pojištění HARMONIE je moderní, vysoce variabilní produkt, ve kterém se slučují základní požadavky na pojistnou ochranu klienta a zhodnocení finančních prostředků. Hlavní výhody HARMONIE:

- pojistný program lze zvolit a libovolně měnit podle aktuální životní situace,
- pojištění až 3 dětí v jedné pojistné smlouvě,
- možnost kdykoli vkládat a vybírat prostředky na mimořádném účtu,
- jediné kapitálové pojištění s bonusem,
- prémie za věrnost ve výši 5 % z pojistné částky na konci pojištění.

6.2.3 Komplexní rizikové životní pojištění RUBIKON

Rizikové pojištění RUBIKON zabezpečí rodinu v případě, že by se stalo cokoliv. Pojištěná rizika i výši pojistných částek lze libovolně kombinovat a měnit. Podmínkou pojištění je vstupní věk pojištěného mezi 15 – 74 lety s dobou sjednání pojištění minimálně na dobu 1 roku a maximálně do 75 let věku klienta. Hlavní výhody RUBIKONU:

- kompletní pojistná ochrana na jedné pojistné smlouvě,
- kvalitní zajištění klienta i jeho blízkých,
- možnost zvolit si a kdykoli měnit rozsah krytých rizik a výši pojistného,
- lze sjednat i jako krátkodobé pojištění pouze na 1 rok,
- možnost krytí tímto pojištěním jistinu hypotéky.

6.2.4 Dětský program ŽABKA

Dětský program ŽABKA umožňuje zhodnocení odložených peněz a pomáhá dítěti postavit se na vlastní nohy. Nabízí možnost získání procentního podílu z pojistného uhrazeného za pojištěná rizika, který je vyplacen hlavnímu pojištěnému na konci pojištění v případě, že během pojištění nedojde k žádné pojistné události ze sjednaných rizikových pojištění. Dítě a další pojištěná osoba mohou být pojištěni již od následujícího dne po uzavření smlouvy, a to u pojištění pro případ smrti a u úrazového pojištění dospělých i dětí. Životní situace, ve kterých se může hodit:

- v případě možných úrazů a nemocí,
- při studiu,
- při hledání vlastního bydlení,
- při plánování svatby,
- při cestování a zahraničních stážích (Kooperativa pojišťovna, 2013).

6.3 ČSOB Pojišťovna

6.3.1 Rizikové životní pojištění BEZ OBAV

Jedná se o komplexní rizikové životní pojištění s možností investování. Nabízí finanční zajištění celé rodiny i blízkých před všemi riziky, která mohou v životě nastat. Umožňuje volbu individuální doby trvání jednotlivých rizik. V tomto druhu životního pojištění je plně oddělena riziková a investiční složka. Dochází k automatické úhradě dlužného rizikového pojistného ze spořicí složky. Nabízí možnost pravidelné investice do fondů již od 50 Kč. Zaručuje, že za administrativní úkony jako např. změna pojištění, změna alokačního poměru nebo převod mezi fondy nebudou účtovány žádné poplatky. Zajistí příjem v případě pracovní neschopnosti. Umožňuje zaplacení nadstandardní péče.

6.3.2 Životní pojištění FORTE

Životní pojištění FORTE je komplexním a variabilním pojištěním, které zajistí celou rodinu před všemi riziky, která mohou v životě nastat. Umožňuje výhodně zhodnotit peníze pravidelným investováním. Nabízí možnost nastavit si pojištění podle potřeb klienta a možnost provedení změn včetně investiční strategie. Transparentnost produktu zajišťuje, že klient ví, kolik a za co platí. Nabízí rovněž každoroční úsporu na daních (ČSOB Pojišťovna, 2013).

6.4 ING Pojišťovna

6.4.1 Životní pojištění ING Smart

Životní pojištění ING Smart nabízí komplexní výhody ve formě optimální pojistné ochrany a možnosti vytvořit si finanční rezervu. Tento pojistný produkt je mimořádně flexibilní a maximálně se tak přizpůsobí aktuálním životním potřebám. Životní pojištění ING Smart získalo 1. místo v soutěži Banka roku 2012. Proč si pojištění ING Smart sjednat:

- možnost kdykoli připojistit v rámci smlouvy další dospělou sobu a až 10 dětí,
- příležitost zhodnotit prostředky vložené do životního pojištění ING Smart pomocí široké nabídky investičních strategií (od bezpečného garantovaného fondu až po velmi dynamické),
- všechny investované peníze jsou zajištěny proti měnovému riziku,
- unikátní zproštění od placení při ztrátě zaměstnání a pracovní neschopnosti,
- připojištění hospitalizace úrazem zdarma při sjednání minimálně 3 vybraných úrazových pojištění,
- možnost každoročně odečíst až 12 000 Kč z daňového základu.

6.4.2 Životní pojištění Rodina

Životní pojištění Rodina je pojištění, které umožňuje pojistit na jedné smlouvě klienta i další členy rodiny. Jeho výhodou je velká flexibilita, díky které je možné smlouvu upravovat kdykoli v průběhu pojištění a přizpůsobovat ji tak aktuální životní situaci, potřebám a možnostem. Hlavní důvody pro sjednání:

- široká ochrana proti různým rizikům – smrt, úraz, trvalé následky úrazu, závažná onemocnění, hospitalizace, invalidita,
- možnost upravovat smlouvu podle aktuálních potřeb a možností,
- možnost vytvářet si finanční rezervu prostřednictvím investování do finančních fondů uvedených v podrobných informacích dle vlastní volby,
- úspora na daních až 12 000 Kč ročně.

6.4.3 Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění patří k nejpoblárnějším produktům životního pojištění na českém trhu. K jeho nesporným výhodám patří možnost přizpůsobit si parametry pojištění

vysloveně „na míru“ nejenom při sjednání, ale také kdykoliv v průběhu trvání smlouvy. Jedná se o moderní finanční produkt spojující pojistnou ochranu klienta s možností investování. Klient si může zvolit, jakým způsobem budou jím vložené peníze investovány. Proč si toto pojištění sjednat:

- možnost rozhodnout se, nakolik bude pojištění pouze investicí a nakolik pojištěním,
- možnost zvolit si, jak budou peníze investovány, a toto rozhodnutí průběžně měnit,
- po třech letech trvání pojištění existuje možnost přerušit placení běžného pojistného až na dobu 1 roku, a to při zachování pojistné ochrany,
- minimální pojistné je 300 Kč měsíčně včetně zproštění od placení v případě trvalé invalidity,
- v případě trvalé invalidity platí pojišťovna pojistné za klienta, přičemž pojistná ochrana stále trvá,
- možnost odečtení až 12 000 Kč ročně z daňového základu (ING Pojišťovna, 2013).

6.5 Pojišťovna České spořitelny

6.5.1 FLEXI životní pojištění

FLEXI životní pojištění představuje rodinné pojištění, které lze v rámci jedné pojistné smlouvy uzavřít až pro dva dospělé a pět dětí. Nabízí komplexní zajištění rizik, která si klient nastaví přesně dle jeho potřeb. Důvody, proč si tento produkt sjednat:

- možnost libovolně kombinovat a měnit pojištěná rizika dle aktuální situace,
- varianta sjednání pojistných rizik na zkrácenou dobu za nižší cenu,
- zhodnocení min. 2,4 % ročně při investici do garantovaného fondu pro běžné pojistné,

- bonus za věrnost a za bezeškodní průběh,
- pojistná ochrana od 3. dne po podpisu smlouvy,
- dvojnásobné plnění u úmrtí následkem úrazu při dopravní nehodě,
- daňové úlevy.

6.5.2 Kapitálové životní pojištění KAPITÁL

Kapitálové životní pojištění KAPITÁL představuje kombinaci životního pojištění a vytváření úspor. Jeho přednostmi jsou garantované zhodnocení vložených prostředků, zajímavé zhodnocení díky podílům na výnosech a pojistná ochrana pro případ smrti nebo dožití. Jedná se o produkt s jednorázovým pojistným na počátku pojištění. Výhodou tohoto produktu je:

- zhodnocení dosahované díky podílům na výnosech,
- garantovaná technická úroková míra ve výši až 0,75 % ročně,
- pojištění bez zdravotního zkoumání (pouze čtyři zdravotní dotazy),
- možnost uplatnit daňový odpočet,
- pojištění možné již od následujícího dne po podpisu smlouvy,
- možnost stanovení obmyšlené osoby, které bude pojistné plnění v případě úmrtí vyplaceno.

6.5.3 FLEXI životní pojištění – JUNIOR

FLEXI životní pojištění – JUNIOR je dětské pojištění, které nabízí jak komplexní pojištění dítěte pro případ neočekávaných událostí, tak zároveň slouží jako výhodné spoření. Pojistku lze nastavit dle potřeb klienta a jeho dítěte. Tento produkt nabízí:

- možnost naspoření prostředků pro dítě, které mu usnadní vstup do samostatného života,

- možnost využití garantovaného zhodnocení kapitálové hodnoty ve výši min. 2 % p. a.,
- zajištění dítěte pro případ tragické události v rodině,
- získání finanční podpory při zdravotních potížích dítěte,
- možnost využití mimořádných výběrů z naspořené částky (od 19 let dítěte), (Pojišťovna České spořitelny, 2013).

7 POROVNÁNÍ VARIANT PRODUKTŮ ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

Cílem práce je najít kompromisní variantu produktu životního pojištění pro konkrétního klienta. Pro tento účel byl vybrán muž ve věku 30 let, který by měl zájem se nechat pojistit po dobu třiceti let takto:

- pojistná částka pro případ smrti: 100 000 Kč,
- pojištění závažných onemocnění: 100 000 Kč,
- smrt následkem úrazu: 300 000 Kč,
- trvalé následky úrazu: 300 000 Kč,
- denní plnění za dobu nezbytného léčení: 100 Kč / den.

V rámci svého pojištění by si tento muž přát také spořit. A protože se jedná o konzervativního klienta, volí proto jako svou strategii investici do garantovaného fondu.

Pro porovnání variant jednotlivých produktů je sestavena matice, ve které jsou uvedeny ukazatele, které představují základní kritéria pro výběr nejvhodnější varianty produktu životního pojištění. Podle důležitosti konkrétního kritéria došlo k přiřazení vah jednotlivým ukazatelům a dále k určení, zda se jedná o maximalizační nebo minimalizační kritérium. Vstupní data pro následující srovnání byla získána buď pomocí Kalkulátorů, dostupných na stránkách pojišťoven nebo vypracováním orientační nabídky pracovníkem pojišťovny.

Označení kritérií pro další práci:

- K_1 – Měsíční pojistné (Kč) - minimalizační,
- K_2 – Hodnota účtu na konci pojištění (Kč) - maximalizační,
- K_3 – V případě dožití, klient přeplatí (Kč) - minimalizační,
- K_4 – Garantované zhodnocení (v %) - maximalizační,
- K_5 – Počet nabízených fondů - maximalizační,
- K_6 – Poplatek za vedení smlouvy (Kč) - minimalizační.

Z tabulky 1 je patrné, že nejdražší pojištění zvolených rizik nabízí Česká pojišťovna a to ve výši 800 Kč za měsíc. Na druhou stranu klient v případě dožití obdrží největší část svých zaplacených peněz zpět. Naopak nejlevněji by pojistku pro klienta sjednala Kooperativa pojišťovna a to již za 400 Kč měsíčně. V tomto případě je ale velmi patrný rozdíl mezi tím, co klient celkem zaplatí a hodnotou účtu na konci pojištění. Co se týká garantovaného zhodnocení, až na ING Pojišťovnu nabízejí všichni shodně ve výši 2,4 % p. a. Největší počet fondů, mezi kterými je možné si vybírat, nabízí Kooperativa pojišťovna a Česká pojišťovna. Nejnižší poplatek za vedení účtu poskytuje ING Pojišťovna, nejvyšší pak Česká pojišťovna a ČSOB Pojišťovna.

Tabulka 1 Matice srovnání variant jednotlivých produktů

Pojišťovna	Produkt	K1	K2	K3	K4	K5	K6
ČP	DIAMANT	800	229 539	58 461	2,4	12	35
Kooperativa	PERSPEKTIVA	400	37 581	106 419	2,4	13	30
ČSOB	FORTE	438	53 784	103 896	2,4	7	35
ING	ING SMART	540	81 157	113 243	2,5	6	20
PČS	FLEXI	366	23 677	108 083	2,4	10	30

Zdroj: Vlastní šetření

7.1 Test pro posouzení dominovanosti a nedominovanosti variant

Pro další práci bylo nutné posoudit, jestli některá z variant není dominovaná jinou variantou. Pro zjištění těchto výsledků bylo využito doplňku Sanna k programu Microsoft Office Excel.

Všechny varianty vyšly jako nedominované, jak ukazuje tabulka 2, proto je pro další výpočty možno využít všechny analyzované pojišťovny.

Tabulka 2 Posouzení dominovanosti a nedominovanosti variant

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	Test
ČP	800	229 539	58 461	2,4	12	35	Nedominovaná
Kooperativa	400	37 581	106 419	2,4	13	30	Nedominovaná
ČSOB	438	53 784	103 896	2,4	7	35	Nedominovaná
ING	540	81 157	113 243	2,5	6	20	Nedominovaná
PČS	366	23 677	108 083	2,4	10	30	Nedominovaná

Zdroj: Vlastní šetření

7.2 Bodovací metoda

Pro stanovení vah bodovací metodou byla použita metoda alokace 100 bodů, jejím základem je rozdělení 100 bodů mezi jednotlivá kritéria v souladu s jejich významností. Ke stanovení vah došlo následujícím způsobem. Největší váha 35 bodů byla přiřazena hodnotě účtu na konci pojištění. Zároveň tohoto klienta zajímá, kolik pojišťovně přeplatí (tedy rozdíl mezi hodnotou účtu na konci pojištění a celkově zaplaceným pojistným). Tomuto kritériu bylo přiřazeno 25 bodů. Dalším důležitým ukazatelem pro tohoto člověka je výše měsíčního pojistného, které bylo ohodnoceno 20 body. Menší váhu má pak garantované zhodnocení, kterému bylo přiřazeno 10 bodů. Nejméně důležitými kritérii jsou počet nabízených fondů a poplatky za vedení účtu, které obdržely po 5 bodech.

Tabulka 3 Vstupní data pro výpočet vah

	Body	Váhy
K1	20	0,20000
K2	35	0,35000
K3	25	0,25000
K4	10	0,10000
K5	5	0,05000
K6	5	0,05000

Zdroj: Vlastní šetření

7.3 Metoda váženého součtu WSA

Výhodou této metody je to, že je relativně jednoduchá. Naopak nevýhoda spočívá v tom, že tato metoda není invariantní vůči přidaným neoptimálním hodnotám. To ale můžeme vyřešit použitím konjunktivních a disjunktivních metod před samotnou optimalizací.

Pro výpočet metody váženého součtu bylo nutné převést všechna kritéria na maximalizační (tabulka 4).

Tabulka 4 Upravená vstupní data

	MAX K1	MAX K2	MAX K3	MAX K4	MAX K5	MAX K6
ČP	0	229 539	54 782	2,4	12	0
Kooperativa	400	37 581	6 824	2,4	13	5
ČSOB	362	53 784	9 347	2,4	7	0
ING	260	81 157	0	2,5	6	15
PČS	434	23 677	5 160	2,4	10	5
Váhy	0,20000	0,35000	0,25000	0,10000	0,05000	0,05000
Ideální	434	229539	54782	2,5	13	15
Bazální	0	23677	0	2,4	6	0

Zdroj: Vlastní šetření

Na základě metody váženého součtu bylo vytvořené pořadí pojišťoven (tabulka 5), přičemž nejvyšší hodnota je připisována nejlepší variantě. První se umístila se značným náskokem Česká pojišťovna. Druhé místo obsadila ING Pojišťovna. Na třetím místě skončila Kooperativa pojišťovna. Na čtvrtém místě najdeme Pojišťovnu České spořitelny a těsně za ní na posledním místě skončila ČSOB Pojišťovna.

Tabulka 5 Normalizovaná kritériální matice R

	MAX K1	MAX K2	MAX K3	MAX K4	MAX K5	MAX K6	u(variant)
ČP	0,00000	1,00000	1,00000	0,00000	0,85714	0,00000	0,64286
Kooperativa	0,92166	0,06754	0,12457	0,00000	1,00000	0,33333	0,30578
ČSOB	0,83410	0,14625	0,17062	0,00000	0,14286	0,00000	0,26781
ING	0,59908	0,27922	0,00000	1,00000	0,00000	1,00000	0,36754
PČS	1,00000	0,00000	0,09419	0,00000	0,57143	0,33333	0,26879
Váhy	0,20000	0,35000	0,25000	0,10000	0,05000	0,05000	

Zdroj: Vlastní šetření

7.4 Metoda TOPSIS

Výhodou této metody TOPSIS je to, že neurčuje pouze nejlepší variantu, ale poskytuje úplné uspořádání variant podle hodnot relativního ukazatele. Nejlepší varianta je určena maximalizační relativního ukazatele vzdálenosti variant od bazální varianty. Pro výpočet je opět nutné převést všechna kritéria na maximalizační, což bylo učiněno v předchozí metodě a následně dojde k vytvoření normalizované kritériální matice R (tabulka 6).

Tabulka 6 Normalizovaná kritériální matice R

	MAX K1	MAX K2	MAX K3	MAX K4	MAX K5	MAX K6
ČP	0,00000	0,90634	0,97428	0,44346	0,53773	0,00000
Kooperativa	0,54084	0,14839	0,12136	0,44346	0,58254	0,30151
ČSOB	0,48946	0,21237	0,16623	0,44346	0,31368	0,00000
ING	0,35154	0,32045	0,00000	0,46193	0,26887	0,90453
PČS	0,58681	0,09349	0,09177	0,44346	0,44811	0,30151
Váhy	0,20000	0,35000	0,25000	0,10000	0,05000	0,05000

Zdroj: Vlastní šetření

Na základě metody TOPSIS (tabulka 7) bylo vytvořeno nové pořadí pojišťoven. Nejlepší výsledek je připisován České pojišťovně. Daleko za Českou pojišťovnou najdeme ING Pojišťovnu, které patří druhé místo. S nepatrným odstupem se na třetí místo řadí ČSOB Pojišťovna. Čtvrté místo obsadila Kooperativa pojišťovna a poslední, tedy páté místo patří Pojišťovně České spořitelny.

Tabulka 7 Vážená kritériální matice W

	MAX K1	MAX K2	MAX K3	MAX K4	MAX K5	MAX K6	di+	di-	ci
ČP	0,00000	0,31722	0,24357	0,04435	0,02689	0,00000	0,12581	0,37476	0,74867
Kooperativa	0,10817	0,05194	0,03034	0,04435	0,02913	0,01508	0,34182	0,11603	0,25343
ČSOB	0,09789	0,07433	0,04156	0,04435	0,01568	0,00000	0,32002	0,11422	0,26303
ING	0,07031	0,11216	0,00000	0,04619	0,01344	0,04523	0,32224	0,11534	0,26358
PČS	0,11736	0,03272	0,02294	0,04435	0,02241	0,01508	0,36135	0,12086	0,25064
Váhy	0,20000	0,35000	0,25000	0,10000	0,05000	0,05000			
Ideální	0,11736	0,31722	0,24357	0,04619	0,02913	0,04523			
Bazální	0,00000	0,03272	0,00000	0,04435	0,01344	0,00000			

Zdroj: Vlastní šetření

Pro stanovení výsledného pořadí z jednotlivých metod poslouží tabulka 8, ze které vyplývá, že pro třicetiletého muže se podle zadaných kritérií a přiřazených důležitostí jeví jako nejlepší životní Diamant od České Pojišťovny, které sice není levnou záležitostí, ale rozdíl na konci pojistné doby mezi celkově zaplaceným pojistným a hodnotou účtu není tak markantní. Nejméně výhodný je pro tohoto klienta produkt Flexi od Pojišťovny České spořitelny, kde hodnota účtu po třiceti letech je velmi nízká.

Tabulka 8 Výsledné pořadí

	Metoda WSA	Metoda TOPSIS	Součet	Výsledné pořadí
ČP	1	1	2	1
Kooperativa	3	4	7	3,5
ČSOB	4	3	7	3,5
ING	2	2	4	2
PČS	5	5	10	5

Zdroj: Vlastní šetření

8 SHRUTÍ VÝHOD A NEVÝHOD VYBRANÝCH PRODUKTŮ

8.1 Životní pojištění Diamant

8.1.1 Výhody

Životní pojištění Diamant představované Českou pojišťovnou zahrnuje široký rozsah pojištění pro případ závažných a kritických onemocnění (až 33 závažných chorob a 3 kritická onemocnění), a to i v důchodovém věku. Klient má dále možnost využít výhodného zhodnocení peněz prostřednictvím aktivně spravovaných fondů společnosti ČP Invest. V případě nepříznivých životních událostí přebírá pojišťovna na sebe závazek platit pojistné. K pojištění je nabídnuta také zdravotní a úrazová asistence.

8.1.2 Nevýhody

Hlavní nevýhodou tohoto produktu je jeho cena. Ani pro čtyřicetileté osoby, kterým by měl být produkt rovněž určen, není toto životní pojištění levné. Kdo by se chtěl vejít do požadovaných parametrů, musel by si připlatit, nebo naopak slevit na jiných parametrech (částka při úmrtí aj.). Jinou alternativou může být uzavření tohoto pojištění jen kvůli rizikovým nebo závažným chorobám a kromě toho mít ještě klasické životní pojištění. Nebo ho uzavřít již třeba v pubertě. Tato možnost je ale jen velmi málo pravděpodobná, protože takto asi uvažuje málokdo.

8.2 Univerzální životní pojištění Perspektiva

8.2.1 Výhody

Mezi hlavní výhody produktu Perspektiva nabízeného Pojišťovnou Kooperativa patří bezesporu to, že pojistná ochrana se dokáže přizpůsobit konkrétní životní situaci – proto

označení smlouva na celý život. Ke kladům tohoto produktu se dále řadí fakt, že pojistná ochrana začíná běžet již od následujícího dne po sjednání pojištění. Perspektiva nabízí možnost čerpat finanční prostředky již během trvání pojištění. K posledním bodu bych zařadila to, že za bezeškový průběh je na konci pojištění vyplacena prémie a bonus k pojištění zdarma.

8.2.2 Nevýhody

Nevýhodou životního pojištění Perspektiva je velmi drahé pojištění invalidity a pracovní neschopnosti a není možné si sjednat zproštění od placení.

8.3 Životní pojištění Forte

8.3.1 Výhody

Produkt Forte, který nabízí ČSOB Pojišťovna, zajistí klienta před všemi riziky, která se mohou v životě objevit. Klient má možnost nastavit si pojištění, které bude vyhovovat jeho potřebám a má možnost provádět změny, které zahrnují i investiční strategii. Peníze jsou výhodně zhodnocovány pravidelným investováním. Další výhodou je 3,1% zhodnocení hodnoty pojištění z běžného pojistného.

8.3.2 Nevýhody

Mezi nevýhody bych zařadila to, že odškodné je vypláceno pouze v případě hospitalizace následkem úrazu. Finanční prostředky jsou dostupné až po určité době a v produktu chybí denní odškodné v případě úrazu. Mezi další nevýhody můžeme zařadit také nákladnější strukturu poplatků. Minimálně polovina pojistného odchází na spoření.

8.4 Životní pojištění ING Smart

8.4.1 Výhody

Životní pojištění ING Smart poskytuje komplexní výhody formou optimální pojistné ochrany a dále nabízí možnost vytvořit si finanční rezervu. Je možné kdykoli během trvání smlouvy připojit další dospělou osobu a až deset dětí. Tento pojistný produkt je charakterizován mimořádnou flexibilitou, čím dochází k maximálnímu přizpůsobení se aktuálním životním potřebám. Klient si může prostředky, které vložil do životního pojištění, nechat zhodnotit pomocí široké škály investičních strategií. Navíc dochází k zajištění všech investovaných peněz proti měnovému riziku. Pokud se klient bez svého zavinění ocitne bez zaměstnání nebo v pracovní neschopnosti, je tak zproštěn od placení.

8.4.2 Nevýhody

K hlavním nevýhodám patří velmi vysoké počáteční náklady a oproti jiným pojištěním tohoto typu má ING Smart drahé pojištění dětí.

8.5 Flexi životní pojištění

8.5.1 Výhody

Životní pojištění Flexi nabízené Pojišťovnou České spořitelny dává klientovi možnost libovolně si měnit a kombinovat pojištěná rizika podle jeho aktuální situace. Existuje tu varianta sjednání pojistných rizik na zkrácenou dobu, což se projeví nižší cenou. Pokud se klient rozhodne investovat do fondu pro běžné pojistné, je mu garantováno zhodnocení min. 2,4 % ročně. Produkt Flexi dále nabízí bonus za věrnost a bezeškodní průběh a pojištění rizikových rekreačních sportů na 30 dní za rok zdarma.

8.5.2 Nevýhody

Mezi hlavní nevýhody produktu Flexi patří to, že je nutné sledovat průběh pojištění, protože jsou rozdílné konce pojistné doby u pojistných rizik. Finanční prostředky jsou dostupné až po uplynutí určité doby a velmi nákladnou položkou je zproštění od placení pojistného.

9 ZÁVĚR

Nahodilým událostem a rizikovým situacím, které provázejí člověka v průběhu celého života, není možné vždy předcházet. Můžeme se ale snažit tato rizika zmírnit prostřednictvím pojistné ochrany. Pojistné produkty jednotlivých pojišťoven objevujících se na pojistném trhu se snaží co nejvíce přizpůsobit potřebám a požadavkům klientů. Pojišťovny se mezi sebou předhánějí poskytováním různých bonusů, doplňkových programů a výhod spojených s daným produktem. Dochází k neustálému vývoji a přizpůsobování se současným požadavkům moderní doby.

Cílem práce bylo porovnat produkty životního pojištění nabízené různými pojišťovnami. Z důvodu velkého množství pojišťoven působících na českém pojistném trhu byl proveden užší výběr podle předepsaného pojistného, na jehož základě bylo vybráno pět pojišťoven. Česká pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, ING Pojišťovna a Pojišťovna České spořitelny. Z nabídek těchto pojišťoven byly zvoleny produkty, které momentálně patří mezi nejlepší. Jedná se o produkty zabývající se investičním životním pojištěním, o které, jak bylo zjištěno v praktické části, lidé projevují největší zájem.

Hlavním cílem bylo vybrat optimální variantu tohoto produktu pro konkrétního klienta. Jako konkrétní příklad byl vybrán muž ve věku 30 let, který by si rád sjednal investiční životní pojištění. Pozornost byla věnována především tomu, kolik by daný klient, na základě předem stanovených podmínek, měsíčně platil. Dále tomu, jaká by byla hodnota účtu na konci pojištění a kolik přeplatí, pokud se dožije konce smlouvy. Na základě vybraných kritérií byla vytvořena matice a došlo k přiřazení vah jednotlivým kritériím. Pomocí metody váženého součtu by se jako nejvýhodnější jevila Česká pojišťovna, pomocí metody TOPSIS byla vypočítána jako nejvhodnější varianta produktu životního pojištění rovněž Česká pojišťovna.

Jednotlivé výsledky byly zaznamenány do konečné tabulky, na základě které jasně vyplynulo, že pro tohoto klienta by byl nejvýhodnějším produktem životního pojištění produkt od České pojišťovny, který by nejlépe splnil jeho očekávání a dokázal ochránit proti rizikům.

10 SUMMARY

Coinciding events and risk situations that guide a human through the entire life cannot always be anticipated. We can ease these risks by certain protection. Insurance of individual insurance companies appearing on the insurance market are aiming to address needs and demands of the client.

The aim of this thesis is to compare the products of the life insurance offered by various insurance companies. Five insurance companies that exist on Czech insurance market were selected for there are a big number of insurance companies in the Czech Republic - Česká pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, ING Pojišťovna and Pojišťovna České spořitelny. Products that are currently the best were selected from the product lists of these insurance companies.

The main aim was to select an optimal choice of this product for specific client. The emphasis was addressed especially to monthly payments that the client paid based on previously set conditions. Furthermore, what was the final amount of money at the insurance account and what the client pays extra if he or she stays alive until the end of the insurance period. A matrix has been made based on the criteria stated above and each criterion has been set with a value. Using the method of evaluated sum and method of TOPSIS was identified that the most ideal life insurance for the selected client is the product called Diamant by Česká pojišťovna.

11 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

- CIPRA, T., (1999). *Pojistná matematika*. Praha: Ekopress. ISBN 80-86119-17-3
- CIPRA, T., (2005). *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. Praha: Ekopress. ISBN 80-86119-91-2
- ČEJKOVÁ, V. (2002). *Pojistný trh*. Praha: GRADA Publishing. ISBN 80-247-0137-5
- ČEJKOVÁ, V., ŘEZÁČ, F., ŠEDO VÁ, J. (1996). *Pojišťovnictví – praktikum*. Brno: Masaryková univerzita v Brně. ISBN 80-210-1448-2
- ČEJKOVÁ, V., ŠEDO VÁ, J., ČAPKOVÁ, D. (2001). *Pojišťovnictví*. Brno: Masarykova univerzita v Brně. ISBN 80-210-2574-8
- DUCHÁČKOVÁ, E. (2000). *Pojišťovnictví a pojištění*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. ISBN 80-245-0023-X
- DUCHÁČKOVÁ, E. (2009). *Principy pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-51-4
- FRIEBELOVÁ, J., KLICNAROVÁ, J. (2007). *Rozhodovací modely pro ekonomy*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. ISBN 978-80-7394-035-5
- KAHOUN, V., VURM, V., KUČEROVÁ, B. (2008). *Vybrané kapitoly z pojišťovnictví*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7387-130-7
- MACHÁČEK, O. (1996). *Finanční a pojistná matematika*. Praha: Prospektrum. ISBN 80-7175-035-2
- PULPÁN, M., DUCHÁČKOVÁ, E., MUSÍLEK, P., PULPÁNOVÁ, S., VESELÁ, J. (1998). *Slovník bankovní, pojišťovnické a kapitálových trhů*. Praha: Public History. ISBN 80-902193-2-2
- RŮČKOVÁ, P. (1996). *Pojišťovnictví*. Opava: Slezská univerzita Opava. ISBN 80-85879-55-7
- TRÁVNÍČKOVÁ, Z. (1997). *Pojišťovnictví*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. ISBN 80-7040-211-3
- VESELÁKOVÁ, M. (1973). *Finanční slovník*. Praha: Svoboda

Seznam internetových zdrojů

- Česká asociace pojišťoven – Členové – Členské pojišťovny [online]. 2010 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/List.aspx?item=KONTAKTY_CLENOVE_CAP&view=pro+web+členské+pojišťovny>.
- Česká asociace pojišťoven – Statistika – Vývoj pojistného trhu [online]. 2010 [citováno dne 2013-03-17]. Dostupné z: <<http://www.cap.cz/statistics.aspx>>.
- Česká asociace pojišťoven – Výroční zprávy [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-17]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+V%C3%B Dro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1vy>.
- Česká pojišťovna – Životní pojištění Diamant – Kalkulátor životního pojištění [online]. 2013 [citováno dne 2013-04-20]. Dostupné z: <<http://www.ceskapojistovna.cz/kalkulator-zivotniho-pojisteni>>.
- Česká pojišťovna - profil [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://www.ceskapojistovna.cz/profil>>.
- Česká pojišťovna – Produkty – Životní pojištění Diamant [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<http://www.ceskapojistovna.cz/p?zivotni-pojisteni-diamant&gclid=CMiA68C50bYCFRLLtAodbRIAGQ>>.
- Česká pojišťovna – Produkty – Životní pojištění Profi Život [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://edk.ceskapojistovna.cz/detail-prouduktu?zivotni-pojisteni-profi-zivot>>.
- Česká pojišťovna – Produkty – Životní pojištění Top Invest 2013 [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://edk.ceskapojistovna.cz/detail-produktu?zivotni-pojisteni-top-invest>>.

- Česká pojišťovna – Produkty – Dětské pojištění Junior Invest [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://edk.ceskapojistovna.cz/detail-produktu?detske-pojisteni-junior-invest>>.
- ČSOB Pojišťovna – O pojišťovně [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.csobpoj.cz/cs/o-spolecnosti/Stranky/o-spolecnosti.aspx>.
- ČSOB Pojišťovna – Životní pojištění – Rizikové životní pojištění Bez obav [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.csobpoj.cz/cs/produkty/zivotni-pojisteni/Stranky/Pojisteni-Bez-obav.aspx>.
- ČSOB Pojišťovna – Životní pojištění – Životní pojištění Forte [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.csobpoj.cz/cs/produkty/zivotni-pojisteni/Stranky/pojisteni-forte.aspx>.
- ING Pojišťovna – O ING [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://www.ingpojistovna.cz>>.
- ING Pojišťovna – Produkty – Životní pojištění ING Smart [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://www.ingpojistovna.cz/pojisteni/investicni-pojisteni/zivotni-pojisteni-ing-smart-nove/>>.
- ING Pojišťovna – Produkty – Životní pojištění Rodina [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://www.ingpojistovna.cz/pojisteni/tradicni-pojisteni/zivotni-pojisteni-rodina/>>.
- ING Pojišťovna – Produkty – Investiční životní pojištění [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <<https://www.ingpojistovna.cz/pojisteni/investicni-pojisteni/investicni-zivotni-pojisteni/>>.
- Kooperativa – Základní informace [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.koop.cz/o-nas/zakladni-informace/>.
- Kooperativa – Produkty – Univerzální životní pojištění Perspektiva [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/univerzalni-zivotni-pojisteni-perspektiva/>.
- Kooperativa – Produkty – Kapitálové životní pojištění Harmonie [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/kapitalove-zivotni-pojisteni-zivotni-pojisteni-harmonie.htm>.

- Kooperativa – Produkty – Komplexní rizikové životní pojištění Rubikon [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/urazove-a-rizikov-pojisteni/>.
- Kooperativa – Produkty – Dětský program Žabka [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/pojisteni-deti/>.
- Pojišťovna České spořitelny – O nás [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.pojistovnacs.cz/o-nas/>.
- Pojišťovna České spořitelny – Produkty – Flexi životní pojištění [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.pojistovnacs.cz/flexi-zivotni-pojisteni/>.
- Pojišťovna České spořitelny – Produkty – Kapitálové životní pojištění Kapitol [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.pojistovnac.cz/kapital/>.
- Pojišťovna České spořitelny – Produkty – Flexi životní pojištění – Junior [online]. 2013 [citováno dne 2013-03-24]. Dostupné z: <www.pojistovnacs.cz/flexibilni-zivotni-pojisteni-junior/>.
- Pojišťovna České spořitelny – Simulace ke stažení – Simulační program [online]. 2013 [citováno dne 2013-04-20]. Dostupné z: <<http://www.pojistovnacs.cz/stazeni-simulace.aspx>>.
- Vícekriteriální hodnocení variant – metody – výhody a nevýhody [online]. 2010 [citováno dne 2013-04-20]. dostupné z: <http://home.ef.jcu.cz/~janaklic/oa_zsf/VHV_II.pdf>.

12 SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1</i> Matice srovnání variant jednotlivých produktů.....	66
<i>Tabulka 2</i> Posouzení dominovanosti a nedominovanosti variant	67
<i>Tabulka 3</i> Vstupní data pro výpočet vah	67
<i>Tabulka 4</i> Upravená vstupní data	68
<i>Tabulka 5</i> Normalizovaná kritériální matice R	69
<i>Tabulka 6</i> Normalizovaná kritériální matice R	69
<i>Tabulka 7</i> Vážená kritériální matice W	70
<i>Tabulka 8</i> Výsledné pořadí.....	71

13 SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1.</i> Vývoj předepsaného pojistného v tis. Kč za období 2008 - 2012	38
<i>Graf 2.</i> Struktura pojistného trhu 2011 - životní pojištění	39
<i>Graf 3.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2008 v %	40
<i>Graf 4.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2008 v % - životní pojištění	41
<i>Graf 5.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2009 v %	43
<i>Graf 6.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2009 v % - životní pojištění	44
<i>Graf 7.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2010 v %	45
<i>Graf 8.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2010 v % - životní pojištění	46
<i>Graf 9.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2011 v %	47
<i>Graf 10.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2011 v % - životní pojištění	49
<i>Graf 11.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném za rok 2012 v %	50
<i>Graf 12.</i> Podíl jednotlivých pojišťoven na předepsaném pojistném za rok 2012 v % - životní pojištění	51

